1. **Andorka Rudolf:** Merre tart a magyar társadalom? Szociológiai tanulmányok a magyar társadalom változásairól és problémáiról. Lakitelek, Antológia 1996. 238 p.
   A tanulmánykötetben a rendszerváltás után írott politikai, szociológiai, demográfiai és szociálpolitikai témájú írásaiból válogatott a szerző. Véleménye szerint forradalmi változás következett be 1990-ben, de az anómia, elidegenedés, társas kapcsolatok területén még hordozzuk a múlt örökségét. Foglalkozik a deviáns viselkedés értelmezésével a TBZ* kutatások alapján, a neurózis és a depresszió előfordulásával, kiemeli a vidék hátrányos helyzetét és a növekvő szegénységet.

2. **Aronson, Elliot:** A társas lény. 11. kiad. Bp. KJK 2000. 401 p.
   A már klasszikusnak számító amerikai szociálpszichológus a mindennapi életből vett példákon bemutatva, összetett társadalmi problémákat is érthetően leegyszerűsített szituációkba helyezve vizsgálja a társaslélektan alapvető kategóriáit. A könyv egyetemi tananyag, a téma iránt érdeklődő laikusoknak és szakembereknek, pedagógusoknak is ajánlható közérthető, gyakorlatias stílusa miatt.

3. **Aszmann Anna** (szerk.): Serdülők egészségi állapota, egészségmagatartása. (s. l.) Új-Aranyhíd Kft. 1995. 211 p.
   1986-tól a tanulmánykötet megjelenéséig három nemzetközi vizsgálat részeként hazai reprezentatív adatgyűjtést végeztek. A vizsgálatok kapcsán született elemzések képezik a mű gerincét. A serdülőkor általános elemzése, lelki, pszichoszociális zavarok, az egészségépítő és károsító magatartás kialakulása, szexuális ismeretek, szorongások vizsgálata, az akarat fejlesztése, az egészségügyi ellátás és nevelés feladatait körvonalazó tanulmányok főleg iskolaorvosoknak és pedagógusoknak készültek.

4. **Bácskai Erika -** Gerevich J.: Ifjúság és drogfogyasztás. Bp. Animula 1997. 104 p.
   Magyarországon csak az elmúlt bő tíz évben szentelnek kellő figyelmet a drog-fogyasztás terjedésének. A megelőzésben rendkívül fontos szerepe van a gyerekek szülőkhöz és pedagógusokhoz való viszonyának. Javasolják konkrét drogmegelőzési program elindítását. Az iskolai tanulók lelki problémáinak feltárásához kortárs segítők bevonására van szükség, mivel a tapasztalatok szerint ezekben a kérdésekben hatékonyabban működnek tanáraiknál. Javasolják a társas támogatás megerősítését.

5. **Bagdy Emőke** (szerk.): A pedagógus hivatásszemélyisége. Egy pályaszocializációs kísérlet tanulságai. Debrecen, KLTE 1996. 261 p.
A könyv a pedagógus személyiségének a hivatás szolgálatára felkészítő, a kommunikációs készségeket, empátiát, kapcsolati viselkedést fejlesztő módszertanát mutatja be. Több száz gyakorlatból álló gyűjteményt is mellékel a pályaszocializációs, hivatás-személyiségfejlesztő tréninghez.

6. **Bagdy Emőke** (szerk.): Mentálhigiéné. Elmélet, gyakorlat, képzés, kutatás. Bp. Animula, 1999. 232 p.
A kötetben olvashatunk az egészségpszichológia, mint tudományág születésének előzményeiről és körülményeiről, a hazai mentálhigiéné történetéről és perspektívájáról, valamint a mentálhigiénés képzésről az orvosi, pszichológusi, mentálhigiénés szakmában. A kötet végén mintegy harminc oldalon válogathatunk a magyar nyelvű mentálhigiénés szakirodalomból további tájékozódás céljára. A kötetekről részletes ismertetés, valamint teljes tartalomjegyzék olvasható.

7. **Bagdy Emőke - Telkes József**: Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában. Bp. Nemz. Tankvk. 1988. 306 p.
A szerzőpáros könyve a pedagógiai pszichológia mellett több fejezetet szentel a kérdéskör mentálhigiénés vonatkozásainak, mint az iskola mentálhigiénés szerepe, a mentálhigiénés konzultáció, a pedagógusok mentálhigiénéjét szolgáló önsegítő csoportok. Foglalkoznak az empátia- és kommunikációfejlesztés eszközeivel, az iskolai relaxáció lehetőségével, valamint részletesen kitérnek a tanulók szociális készségeit fejlesztő csoportmódszerekre is.

8. **Bagdy Emőke:** Fejlődéslélektan az életfolyamaton át. Pszichoterápia 2000. 9. évf. 4. sz. 263-296 p.
A fejlődés Erickson modelljének keretében életciklusok, fázisok, feladatok, ezekkel megküzdés és átlendülés az új fázisba, vagy megtorpanások, krízisek jellemzik a személyiségfejlődést. E modell szemléleti kereteiben a tanulmány az emberi személyiségfejlődés foglalata a serdülőkortól a halálig. Hasonlóan tömör és ismeretgazdag összefoglalás - különösen a felnőttkorról és az életközépi krízisekről nem létezik magyar nyelven.

9. **Bagdy Emőke:** Pszichofitness. Kacagás - kocogás - lazítás. Bp. Animula 1997. 103 p.
Mindannyiunk életében fellépnek stresszhelyzetek. A különbség csak annyi, ki hogyan éli meg ugyanazt a szituációt. Az egyén pozitív kihívásként, megküzdési stratégiáinak tökéletesebbé csiszolására használja fel, avagy sorscsapásként, depressziót vagy betegséget okozó teherként éli meg. A vademecumban olvashatunk a stressz működéséről, a megküzdési stílusokról és a nem tudatos lelki stratégiákról. Az önsegítés módjait és egy relaxációs módszert is elsajátíthatnak az olvasók.

10. **Bakó Tihamér:** A verem mélyén. Könyv a krízisről. Bp. Cserépfalvi 1996. 177 p.
A könyv az élettörténeti válságok pszichoterápiás kezeléséről, a krízisintervencióról szól. A szerző két fontos tapasztalatot emel ki, egyik szerint a krízisben lévő személy a múlt traumáira figyel, és elvész a jövőbe vetett bizalma. A másik szerint válsághelyzetben - kellő megküzdési stratégiák híján - a krízisben lévő személy korábbi viselkedés-módokra és érzésvilágba csúszik vissza. A szerző terápiás tapasztalataiból merítve a krízissel való megküzdés lehetséges útjaira is rámutat.

11. **Balogh Katalin, P. - Gergencsik Eszter, S.** (Közread. ELTE BTK): Pedagógiai - pszichológia. Bp. Nemz. Tankvk. 2000. 142 p.
A huszadik javított kiadást megért egyetemi jegyzet a pedagógiai pszichológiát a személyiségfejlesztés tudományának nevezi. E szempontból elemzi a pedagógus személyiségéből és a kortárscsoportokból fakadó fejlesztő hatásokat, a nevelési - oktatási folyamatot. Összefüggést keres a tanulói teljesítmény értékelésének módjai és az önismeret alakulásának mikéntje között. A tankönyv segítséget nyújt az átlagtól eltérő - kiemelkedő képességű, és tanulási-magatartási nehézségekkel küzdő - tanulókkal való bánásmódhoz. Gyakorló pedagógusoknak ajánlható.

12. **Barcy Magdolna**: A csoportok hatékonysága és a személyes változás. Bp. Animula 1997. 187 p.
A lassan százéves múltra visszatekintő önismereti és pszichoterápiás csoportok hazai elterjedése sokáig akadályokba ütközött. Ebben a felmérésben 11 különféle budapesti és vidéki relaxációs, pszichodráma, önismereti, stb. csoport 161 tagjának és 19 vezetőjének személyiség-változását, valamint a csoportban zajló folyamatokat regisztrálták. Általában megállapítható a személyiség-összetevők, attitűdök zömmel pozitív irányú változása, a szélsőségek normálishoz való közelítése.

13. **Barnes, Gill Gorell:** Családterápia és gondozás. Alapvető ismeretek a családokról és a családterápiáról. Bp. Animula 1991. 144 p.
A szerző a neves londoni Családterápiás Intézet egyik vezetője, elismert családterapeuta. A kötet a gyakorlati segítségnyújtásra helyezi a hangsúlyt. Nemcsak pszichiátereknek szól, de szociális munkásoknak, gyámügyeseknek is. Összegzi a legfontosabb tapasztalatokat a válás, az egyszülős család, mostohaszülők és örökbefogadók családjaiban, foglalkozik az erőszak megjelenésével a kisgyermekes családban, a serdülőkor gondjaival problémás családokban. Vizsgálja a terápiás munka szabályait, a szupervízió lehetőségeit.

14. **Benedek László:** Játék és pszichoterápia. Bp. MPT 1992. 284 p.
Hogyan lehet játék segítségével súlyosan sérült lelki betegeket gyógyítani? A szerző elméleti bevezetés után az egyéni és csoportos játékterápia alkalmazásáról ír, eseteket is felsorakoztatva, majd nyolcvan játék leírása következik. Kitér a variációs lehetőségekre, a várható élmény hatására, a javallat és ellenjavallat eseteire. Az ismertetett játékok egészséges gyermekek és felnőttek körében is ismertek és hasznosíthatók.

15. **Beöthy-Molnár András**, Buza Domonkos, Grezsa Ferenc (szerk.): Európai szemmel: A média szerepe a mentálhigiénében, a mentálhigiéné esélye a médiában. Bp. 1997. (Telehír 1997. február) 56 p.
Média- és mentálhigiénés szakemberek számára 1996 decemberében konferenciát rendeztek az MTV székházában azzal a céllal, hogy felhívják a média figyelmét felelőssége súlyára az ország és elsősorban a fiatal generáció lelki egészségével kapcsolatban. A kiadványban a rendezvényen elhangzott előadások írásos változata olvasható, mellyel hangsúlyozottan figyelmeztetnek a gyermekkorban látott-hallott műsorok hosszan elhúzódó lélekkárosító hatására.

16. **Bernáth László,** Solymosi Katalin. (szerk.): Fejlődéslélektani olvasókönyv. Bp. Tertia 1997. 290 p.
A felsőoktatás céljára készült tankönyv két részből áll. Az első részben a szerzők az emberi életkorok állomásait vizsgálják a lélektan szempontjából. A második részben szemelvényeket találunk a viselkedés fejlődéséről, a decentrálás képességéről, kognitív és nyelvi funkciókról, a gyermekbántalmazásról, stb. A szerzők egyes fejlődéslélektani elméletek bemutatására tesznek kísérletet a pedagógustársadalom használatára.

17. **Berne, Eric:** Emberi játszmák. 5. kiad. Bp. Háttér, 2000. 250 p.
A könyv a társaslélektan egyik elméletével, a szerző által kidolgozott játszmaelmélettel foglalkozik. Az első részben leírja a játszmákban résztvevő személy szülői, felnőtti és gyermeki magatartást is hordozó énállapotát és a tranzakciók elemzését. A második részben bemutatja a tranzakciók sorozatából álló játszmákat, pl. életjátszmák, házassági, társasági játszmák, stb. A harmadik rész rávilágít a játszmamentesség előnyeire.

18. **Berne, Eric**: Sorskönyv (Az Emberi játszmák folytatása.) 2. kiad. Bp. Háttér, 1999.
513 p.
A rendkívül ötletgazdag, teljesen új szemléletmódot kialakító szerző közérthető stílusban, humorral fűszerezve, jól szerkesztett formában tárja elénk gondolatait. Sorsunkról, mely már fogantatásunk pillanatában - ha nem előbb - íródik, strukturálódik, szüleink, nagyszüleink ránk osztott szerepeit teljesítjük be: önmagunkkal, egymással ellentétes szerepeinkkel is összeütközésbe kerülhetünk. Nyertesek vagy vesztesek leszünk-e a világban, már életünk első hat évében kiderül és elraktározódik tudatalattinkban.

19. **Bettelheim, Bruno:** Az elég jó szülő. Könyv a gyermeknevelésről. Bp. Cartaphilus 2000. 388 p.
Ez a könyv a nyolcvanhét évet megélt szerző halála előtt három évvel jelent meg. Bár a kötet elején hangsúlyozza, hogy a kérdés tizenéves kora óta foglalkoztatja, és sajátos életútja során foglalkozott súlyosan sérült, valamint autista gyermekekkel is, kissé lírai hangvételű, hosszadalmasan fogalmazott mondatai a mai rohanó életben gyermeket nevelő, mindennapos problémákkal küszködő szülőknek talán kissé túlhaladottnak tűnhetnek.

20. **Birkenbihl, Vera:** Kommunikációs gyakorlatok. Az emberek közötti kapcsolatok sikerességéhez, fejlesztéséhez. Bp. Trivium 1998. Önismereti sorozat 315 p. A kötet elméleti és gyakorlati része útmutató lehet a kommunikációs tapasztalatokra épülő önnevelésnek. Az elméleti részben kísérleti szituációk elemzése alapján mások visszajelzésének fontosságára világít rá. A második részben gyakorlatok és játékok bemutatásával segíti a munkahelyi- és párkapcsolatokban hasznosítható optimális megoldás megtalálását, ezzel is célozva a kommunikációs magatartás javítását.

21. **Bognár Gábor –** Telkes József: A válás lélektana. Bp. Haas & Singer, 1994. 2. kiad.
Manapság egyre több gyermek nevelkedik csonka családokban, vagy él elvált szülőjének új pár- vagy házastársi kapcsolatában mostoha vagy féltestvérrel. A válás gondolatától az érzelmi és jogi váláson keresztül az újraházasodás realizálásáig a gyermekek kiszolgáltatott helyzetben vannak. Segítséget nyújt a mű ahhoz, mit tehet a pedagógus, ha diákjai között válófélben lévő szülők gyermekei, vagy éppen egy gyermek-elhelyezési per szenvedő alanyai vannak.

22. **Bókay Antal** - Jádi Ferenc – Stark András: "Köztetek lettem én bolond..." Sors és vers József Attila utolsó éveiben. Bp. Magvető 1982.
"Vannak bántások az életben, amit nem lehet kiheverni és elintézni. A pedagógus vagy a pszichológus is félreismerhet egy érzékeny gyereket, és csak a tragédia után érthető meg, hogy másként kellett volna cselekedni" - idézik József Etel szavait a szerzők. Az irodalmár és pszichiáter szakemberek együttműködéséből született tanulmánykötet több a szokásos pszichológiai értelmezésnél, az egyéniség és az élet komplex, többféle pszichikus szint alapján történő feltárását végzik el.

23. **Böszörményi Ede**: Az öngyilkosságok múltja és jelene. Történeti vázlat, különös tekintettel Magyarországra. Bp. Magánkiadás 1991. 186 p.
A szerző a hódmezővásárhelyi öngyilkosságok történetéből kiindulva olykor kétszáz évre visszatekintve vizsgálja az öngyilkossági statisztikákat városok, megyék, országok, Európán kívüli államok, vallási hovatartozás, nem, kor, nemzetiség alapján, a mindenkori történelmi eseményekbe ágyazottan. Röviden visszanyúlik a mitológiai gyökerekhez, valamint az ókori, keresztényi időkhöz, vizsgálja a kultúrák és társadalmak viszonyulását a problémakörhöz.

24. **Buda Béla** (szerk.): Alkohol és szexualitás. Bp. Orsz. Alkohológiai Int. 1996. 191 p.
A kötet öt tanulmányt tartalmaz, többek között az alkohol általános lélektani, szociális és fiziológiai hatásairól, a család és az alkoholfogyasztás rendszerelméleti megközelítéséről, az alkoholista nők szexualitásáról, valamint kialakulásának gyermekkori előzményeiről, a deviancia és alkoholfogyasztás kapcsolatáról. A kötet egyik fejezete statisztikailag is elemzi a lakosság alkoholfogyasztási és szexuális szokásait.

25. **Buda Béla:** Empátia...: a beleélés lélektana. 4. átdolg. bőv. kiad. Bp. Ego School, 1993. 352 p.
A mai világban mind nagyobb szerephez jutó empátia vizsgálatával, tudományos koncepciójával, mérésével és fejlesztésének módjaival foglalkozik behatóan a szerző. Az empátia lényege, hogy bele tudjuk élni magunkat a velünk kapcsolatban álló másik ember lelkiállapotába, felidézve saját korábbi tapasztalatainkat, ezáltal közelítve a másik ember megértéséhez. Az empátia szemben az intellektuális, racionális megismeréssel az érzelmi megnyilatkozások megértésén alapul.

26. **Buda Béla**: Elmélet és alkalmazás a mentálhigiénében. Újabb tanulmányok a mentálhigiénés szemlélet és az elsődleges megelőzés témaköréből. Bp. TÁMASZ, OAI 1998. 314 p.
Míg az előzőleg megjelentetett kötet inkább a lelki egészségvédelem általános szemléleti és gyakorlati alapvetésével foglalkozik, ez a kötet többek között a család, az iskola, a tömegkommunikáció - törvényi szinten is szabályozott - mentálhigiénés hatásait tárgyalja. Az előző kötettel együtt a mentálhigiénés szakemberképzés - pszichológusok, szociális munkások, tanácsadók, lelki segítők, pedagógusok - hivatalos tankönyve. A kötet korábban megjelentett cikkek, könyvfejezetek, elhangzott előadások szerkesztett változata.

27. **Buda Béla**: A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerűségei. 3. átdolg. bőv. kiad. Bp. Animula, 1994.
A számtalan kiadást megért kötet egyetemi tananyag, mely áttekinti az emberi kommunikációt feltáró tudományterületeket, mint az információelmélet, pszichoanalízis, tömegkommunikáció, szemantika, szemiotika, stb. Rávilágít a verbális és nonverbális csatornákra, - mimika, gesztusok, hanghordozás, stb. - részletesen tárgyalja a közvetlen emberi kommunikáció dinamikáját, stratégiáját és szabályszerűségeit. A kötetet gazdag irodalomjegyzék egészíti ki.

28. **Buda Béla**: A mentálhigiéné szemléleti és gyakorlati kérdései (Újabb tanulmányok). Bp. TÁMASZ 1995. 322 p.
Az "Újabb tanulmányok" megjelölés az egy évvel korábban kiadott "Mentálhigiéné" című tanulmánykötetre vonatkozik, mely az "Elmélet és alkalmazás a mentálhigiénében" c. 1998-ban megjelentetett gyűjteménnyel együtt sorozatot alkot. Az átlagember problémáitól távolálló, részletkérdésekben is tájékozott és kidolgozott, vagy éppen szűk szakmai rétegeket érintő kérdéseket taglaló jegyzetek és tanulmányok csak a felkészült és tájékozott olvasóknak ajánlhatók.

29. **Buda Béla**: A személyiségfejlődés és a nevelés szociálpszichológiája. 4. kiad. Bp. Nemz. Tankönyvk. 1995. Pszichológia - nevelőknek. 323 p.
Eredetileg a Köznevelés hasábjain megjelent cikksorozat könyvként kiadott változata. A szerző szerint a gyermekek fejlődését alapvetően befolyásoló társaslélektani környezet kialakításában és befolyásolásában kiemelkedő szerepük van a pedagógusoknak. A könyv segítséget nyújt a nevelőknek olyan készségek kifejlesztéséhez, mellyel megelőzhetők illetve kezelhetők egyes gyermekkori magatartás- és személyiségzavarok.

30. **Buda Béla**: A szexualitás lélektana. Élmény - magatartás - emberi kapcsolat. Bp. MAPET Végeken Alap. 1997. 358 p.
Intézetek, kutatóműhelyek és folyóiratok alulreprezentáltsága folytán egyedülálló szexológiai összefoglalást vehet kezébe az olvasó. Az előzményként hat kiadást megért "A szexualitás modern elmélete" c. munka átdolgozott kiadása, külföldi irodalomjegyzékkel gazdagítva ismerteti meg olvasóit a szexualitás lélektani vonatkozásaival, a pszichoszexuális fejlődéssel és zavaraival, végigvezet az ösztön, szerep, identitás, kapcsolat, házasság vonalán, illetve tabutémákat is érint, mint az önkielégítés és a homoszexualitás.

31. **Buda Béla**: Mentálhigiéné. Bp. Animula, 2000. 312 p.
A változatos, mentálhigiénés-határterületi témaköröket is felölelő tanulmány-gyűjtemény foglakozik a kulturális és filozófiai antropológia, szociológia, társadalomlélektan és kommunikációelmélet kérdéseivel, mint interdiszciplináris mezővel. A fontosabb fejezetcímek: Lelki egészség és fejlesztés, Lélektani antropológia, Társadalomtudományi szemléleti alapok, valamint a gyakorlati megközelítés számtalan változatban: munkahely, sport stb. A kötetet könyvismertetések, beszámolók zárják.

32. **Bugán Antal**: Érték és viselkedés. Az érték- és emberfelfogás alakulása 12 és 16 éves fiatalok, szüleik és pedagógusok vizsgálatában. Bp. Akadémiai 1994. 218 p.
A szerző nemzetközi viszonylatban is hiánypótló művet írt, amikor az érték fogalmát pszichológiai összefüggésekbe helyezte. A vizsgálatok a Debreceni Komplex Tudatvizsgálat keretében zajlottak, melyhez az anyagi támogatást többek között a Társadalmi Beilleszkedési Zavarok kutatási program biztosította, - ezért is volt fő szempont a deviáns jelenségek vizsgálata.

33. **Cialdini, Robert B.:** A befolyásolás lélektana. A meggyőzés pszichológiája. (s. l.) Corvinus 1999. 375 p.
A szerző az Arizonai Egyetem professzora, a befolyásolás pszichológiájának vezető szakembere. A kötet célja, hogy a befolyásolás törvényszerűségeinek megismerésével eredményesen lehessen kivédeni nem kívánt hatásokat. Pozitív értelemben viszont - bizonyos szakmákban - éppen a kellő cél elérése érdekében támaszkodhat az olvasó az itt leírt technikákra. A szerző a befolyásolás alaphelyzeteit hét kategóriába sorolja, és a mindennapi életből vett szituációkban mutatja be működését.

34. **Csabai Márta - Molnár Péter**: Egészség, betegség, gyógyítás. Bp. Springer 1999.
335 p.
Az eredetileg orvosoknak íródott, orvosi pszichológia témában egyetemi tankönyvként szolgáló mű a felkészült olvasóknak ajánlható. A történeti bevezetés után az egészségi állapot változását befolyásoló tényezők körét tárgyalják, majd az orvos-beteg kapcsolat és az orvos-beteg kommunikáció problematikájával foglalkozik általános, valamint kórházi körülmények között. A zárófejezetben a Bálint Mihály által kifejlesztett, kiégettség-megelőző csoportterápiás eljárást ismertetik.

35. **Cseh-Szombathy László**: Családszociológiai problémák és módszerek. Bp. Gondolat 1979. 402 p.
A kötet túlnyomó részben külföldi családszociológiai kutatásokra építve elemzi a család szerepét a társadalomban, házastársak és gyerekek viszonyait a családban. Hangsúlyozza szerepét a gyermekek szocializációjában és a családmodell kialakításában. Külön fejezetben tárgyalja a párkeresés és a házasságkötés mintáit, a családi gazdálkodás, döntések és munkamegosztás szokásait. Vizsgálja a családtagok szubjektív megítélését a házasságot illetően és a válás gyakorlatát.

36. **Cseh-Szombathy László**: A házastársi konfliktusok szociológiája. Bp. Gondolat, 1985. 187 p.
"... a család működését vizsgálva... megállapítható, hogy a konfliktusok végigkövetik a családi élet teljes ciklusát: ott vannak már a család formális kialakulása előtt is, az együttjárásnak nevezett párkapcsolati szakaszban, és nem tűnnek el mindaddig, amíg a család halálozás vagy válás következtében fel nem bomlik." A szerző ezzel a gondolattal indítja bevezetőjét. A felnövekvő generáció magatartás- és párkapcsolati mintáit sokszor konfliktusos családokban kapja, ezért nem hanyagolható a téma mentálhigiénés vizsgálata.

37. **Csíkszentmihályi Mihály:** Flow. Az áramlat. A tökéletes élmény pszichológiája. Bp. Akadémiai K. 1997. 399 p.
A szerző írja az előszóban: "...bemutatom az optimális emberi létezés egy elméletét, amely a tudatosság általános alapelveire épül, ... az olvasóra marad a feladat, hogy eldöntse, hogyan lehet ezeket az elveket és eredményeket a saját körülményeire alkalmazni." A Chicagói Egyetem pszichológia tanszékének professzora két évtizeden keresztül kutatta, mitől válnak képessé az emberek a tökéletes élmény átélésére, mikor érzik magukat a legboldogabbnak.

38. **Csúsz Klára:** Csoportlélektan. Bp. HÍD, NEVI, MPT 1990. 37 p.
A könyv a mentálhigiénés képzés nem szakképzett, segítő foglalkozású hallgatói számára készült. A jegyzetből elsajátíthatók a csoportok működéséről szóló alapismeretek, ha a kétéves önismereti kiképzésen már saját tapasztalatokat szereztek. A mű röviden felsorolja az alapfogalmakat, részletezi a csoportjelenségeket, ismerteti a mesterséges kiscsoportok kialakításának és működtetésének feltételeit, röviden érinti az önsegítő csoportot és a természetes közösségek szerepét.

39. **Dévai Margit** (szerk.) - CHEF-Hungary (közread.): Egészséged testben, lélekben! 6. osztály. Személyiségfejlesztő, drog- és alkoholmegelőző program. Tanári kézikönyv. 2. jav. kiad. Bp. CHEF-Hungary 1992. 171 p.+58 p.+20 p.+14 p.(ism. lapsz.)
A CHEF washingtoni egészségnevelési alapítvány által kifejlesztett személyiségfejlesztő drog és alkoholmegelőző program kézikönyvét vehetik kézbe az érdeklődők. A magyarországi drog- és alkohol-körkép után negyven oldalon leírja a foglalkozások menetét, benne megtalálható a tanulói munkafüzetet is (58 oldal). A kötet végén a "Pozitív döntéshozás. Mondj nemet a problémahelyzetekre" c. 20 oldalas, 6 foglalkozásból álló tananyag és a hozzátartozó tanulói feladatlapok találhatók.

40. **Dévai Margit:** Játszd meg magad! Énkép-korrekció önismereti játékokkal. Bp. Lamin Kft. 1994. 76 p.
A szakíró egy önismereti játékgyűjteményt ajánl a pedagógusok figyelmébe. Tapasztalatai alapján tárja elénk az önismeret és személyiségformálás módjait és buktatóit, melyeket játékos környezetben kipróbálva az életben már a megszerzett tudás birtokában hasznosíthatnak a serdülők. Témája az önelfogadtatás, az önkifejezés, a csoportban elfoglalt hely, valamint az énerő érvényre juttatása a csoportban.

41. **Fejes András:** Testi sérültek szexualitása. Bp. MEOSZ 1994. 125 p.
Ma már egyre kevesebb tabu téma szerepel a tudomány palettáján, a testi sérültek szexualitása sem kivétel ez alól. A szerző ezt a nehezen megközelíthető kérdéskört járja körbe, a társas kapcsolatok lélektani vonatkozásaitól kiindulva az egyes betegségcsoportok esetén fellépő nehézségekig. Összehangolt lelki és testi harmóniára épített kapcsolatban, a felesleges gátlásoktól és szorongástól megszabadulva az itt leírtak iránymutatást adhatnak a korlátozott körülmények közötti örömszerzésre.

42. **Fekete György - Varga Domokos**: Bevezetés a mentálpedagógiába. Bp. OPKM, 1999. 101 p.
Az andreutika (embervezetés) manapság kevéssé ismert fogalom. A kötet első része pedagógusoknak tartott személyiség-rekondicionáló tréning, melynek segítségével harmonikus lelki állapotukat megőrizve maximálisan tudják ápolni a rájuk bízott tanulók lelki egészségét is. A kötet első része azoknak a kiképzett andreutáknak szól, akik a kötet anyagát elsajátítva maguk is vezethetnek rekondicionáló csoportokat. A második részben Varga Domokos kiskamaszok lelki problémáit elemzi.

43. **Fischer Róbert**: Hogyan tanítsuk gyermekeinket gondolkodni? Bp. Műszaki Kvk. 1999. 276 p.
Az angol szerző írásában arra mutat rá, hogyan lehet megőrizni és fejleszteni a gyermekekben meglévő gondolkodó, érvelő és problémamegoldó képességeket. Szemben a hagyományos tanítási módszerekkel, melyek az ismeretek átadására koncentrálnak, az iskolai oktatásban is előtérbe kerül az a tanítási módszer, ami nemcsak megőrzi, hanem továbbfejleszti a gyermekekben élő kreatív, önálló gondolkodást, fejlesztve ez által magyarázó, rendszerező és értelmező képességüket.

44. **Fonyó Ilona**, Pajor András (szerk.), írta: Gladding, Samuel T.: Fejezetek a konzultáció pszichológiájának témaköréből. Bp. Bárczy Gusztáv Gyógyped. T. F., 1998. 297 p.
"A konzultáció/tanácsadás, mint szakma viszonylag új Magyarországon, megjelenését... az a tapasztalat segítette, hogy a nem ... beteg, de pszichológiai tanácsadást igénylő emberek sok esetben nem tudnak kihez fordulni..." – olvashatjuk a bevezetőben. Mivel a tanácsadásban kifejezetten kerülendő konkrét tanácsokat adni, - elsősorban érzelmi támasz nyújtandó a kliensnek - célszerűbb a konzultáció kifejezést használni - ajánlják a szerkesztők. A kötet kiváló magyar fordításban megjelent főiskolai tankönyv, mégis mindenkinek ajánlható.

45. **Forray R. Katalin:** A falusi kisiskolák helyzete. Bp. Oktatáskutató Int. 1998. 58 p.
Nemzetközi tapasztalatok alapján az osztatlan falusi kisiskola - csakúgy, mint az osztatlan oktatási rend - virulens jelenség. Meglévő előnyei mellett nem rendelkezik számos pedagógiai és oktatáspolitikai hátránnyal, mellyel az osztott iskolák jellemezhetők. Létüket befolyásolják politikai döntések nyomán keletkező érdekellentétek, finanszírozási gondok, a szülők támogatása, elfogadása. Nem utolsósorban s kiemelni a lakosságnak a helyi kisiskolákhoz fűződő szoros, érzelmi kötődését.

46. **Fraiberg, Selma H.:** Varázsos évek. Bp. Park K. 1995. 270 p.
Közérthető stílusú, népszerűsítő kötet gyakorló szülőknek a kisgyermek életének korai szakaszáról, mely a varázslatok világában zajlik. Tapogatózva a valóságos világ felé vezető úton, képzelete teremtményeivel és a való világ veszélyeivel egyaránt meg kell küzdenie a gyermeknek. A lelki fejlődés buktatóinak ismeretében a szülők nagyobb empátiával segíthetnek gyermeküknek a kezdeti nehézségeken túljutni, ehhez nyújt támpontot az író.

47. **Freeman, Dorothy R.:** Házassági krízisek. A házassági tanácsadás gyakorlata. Bp. Animula 1994. 212 p.
A montreali születésű házasságterapeuta egyetemi éveitől kezdve párkapcsolati tanácsadással foglalkozott. Nagy sikerű könyve először az Egyesült Államokban, majd Angliában jelent meg, később lengyel, szlovák és magyar fordítása is napvilágot látott. A házasság fázisait négy szakaszra osztja, ezen kategóriák szerint részletes esetleírásokkal illusztrálja a legtipikusabb problémákat, hangsúlyozza a rövidterápiás módszerek hatékonyságát a párkapcsolati zavarok kezelésében. Magyarul a témában az első szakkönyv.

48. **Frenkl Sylvia -** Rajnik Mária: Életesemények a fejlődéslélektan tükrében. Bp. Semmelweis Egy. TF - Párbeszéd Alap., 2000. 159.
A Testnevelési Egyetem és a Párbeszéd Alapítvány új sorozatának, a Mentálhigiénés Kultúra első kötetét veheti kézbe az olvasó. A sorozat ars poeticájaként az előszóban Arno Gruen svájci pszichoanalitikus meglepő elgondolását olvashatjuk a nyugati kultúra betegségéről. A kötet gerince az életesemények sorbavétele lélektani szempontból, különös tekintettel a gyermekkor négy szakaszára. Elsősorban "segítő foglalkozásúak" számára, de minden nyitott és okulni képes olvasónak ajánlható.

49. **Galicza János - Schődl Lívia** : Pedagógusok gubancai. A lelki egészség megőrzésének lehetőségei a pedagóguspályán. 2. jav. kiadás. Veszprém, Veszprém Megyei Pedagógiai Intézet, 1994. 63 p.
Önismereti és esetmegbeszélő csoportok indították a szerzőket arra, hogy ezen kiadvány segítségével megkönnyítsék pedagóguskollégáiknak a rájuk háruló lelki terhek viselését. "A pedagógus elszenvedi mind a gyerekek, mind a kollégák, mind a szülők és mellettük saját indulatait is." A kötet szembesíti az olvasót gyerekkori élményeivel, a szeretet és a negatív érzések elfogadásával, az önismeret útvesztőin keresztül a túlterheltséggel, a halállal és az emberi kapcsolatokkal.

50. **Gerevich József** (szerk.): Közösségi mentálhigiéné. Bp. Animula 1997. 133 p.
A közösség lelki erőforrásai a történelmi időkben is mindig jelen voltak. A közösségeket láthatatlan segítő-támogató hálók fonják át, - ez akadályozza meg, hogy tagjai a hálóból kihulljanak. A közösség ezen erőinek mozgósítása nélkülözhetetlen a lakosság mentálhigiénés problémáinak megoldásában. Az elméleti tanulmánykötetben kiemelten szerepel a család, iskola, munkahely, önsegítő csoportok lelki egészsége, illetve az ifjúsági szubkultúrák, krízisek, nevelőotthonok, vándorlás, stb. problémája.

51. **Goleman, Daniel**: Érzelmi intelligencia. Bp. Háttér 1997. 453 p.
A szerző egy új fogalom átfogó szemléletét tárja elénk a kötetben. Az érzelmi iskolázottság - vagy érzelmi intelligencia - egész életünket befolyásoló képesség, melynek birtokosa felülmúlhatja magas IQ-jú, de érzelmileg kevéssé művelt embertársainak sikerét. A pozitív érzelmi beállítottság alapvető befolyással bír testi és lelki egészségünkre, házasságunk sikerességére, gyermekeink boldog jövőjére, munkahelyi kapcsolatainkra, előmenetelünkre.

52. **Gordon, Thomas**: A tanári hatékonyság fejlesztése - T.E.T. Bp. Assertiv K. 1996. 342 p.
A szerző két összefüggő kötete a T.E.T. és a P.E.T. - a tanári és a szülői hatékonyság tréningje - együttesen alkalmazva adja a leghatékonyabb eredményt. A kötet zömmel az iskolai konfliktusok megoldásával foglalkozik, hangsúlyozza a tanár és diák közti kommunikáció fontosságát, az aktív és passzív hallgatás szerepét, valamint a kommunikáció 12 gátját. Legadekvátabb módnak tartja, ha a tanulókat partnerként kezelik, és együttműködéssel, vereség- és versengésmentesen próbálják a konfliktusokat megoldani.

53. **Gordon, Thomas:** Tanítsd gyermeked önfegyelemre! A “kézi vezérlés” helyett - otthon és az iskolában. Bp. Assertív K. 1997. 310 p.
Gordon ebben a könyvében a gyermekek fegyelmezésének kérdését járja körül. Elveti a büntetés és a tettlegesség módszerét, nem ajánlja a jutalmazást sem. Az általa kifejlesztett megközelítéssel mégis kialakul a gyermekekben az önfegyelem, a felelősségérzet és az együttműködés készsége, nem utolsósorban a gyermekek önbizalma is egészségesebben fejlődik.

54. **Grezsa Ferenc**: Bevezetés a mentálhigiénébe. (Segédanyag posztgraduális mentálhigiénés képzésekhez). Bp. Magyar Testnevelési Egyetem 1998. 75 p.
A szerző írja az előszóban: “Hivatásunkat alapértékek, alapfogalmak mentén végezzük, majd számba vesszük a megoldandó feladatokat. Aztán számba vesszük a problémamegoldás kínálkozó lehetőségeit, kidolgozzuk a konkrét teendőket. Előbb-utóbb felmerül bennünk az átfogóbb, hatékonyabb munkavégzés igénye. Végül a hivatásos segítőknek számolniuk kell a munkájuk sajátosságaival összefüggő nehézségekkel is.”

55. **Gyökössy Endre**: Életápolás. Bp. Szt. Gellért K. 1998. 229 p.
A neves református lelkész szerző lelkigondozással kapcsolatos tanulmányai szerepelnek ebben a kötetben. A jobbára papoknak íródott kötetben a szerző saját tapasztalatairól ír az idős ember bölcsességével, dogmáktól mentesen, a mai kor emberének hétköznapi és lételméleti problémáinak ismeretében.

56. **Gyökössy Endre:** Magunkról magunknak. 7. bőv. kiad. Bp. Ref. Zsinati Iroda, 1992. 291 p.
A néhány éve elhunyt lelkész és lelkigondozó könyve két részből áll. Egyrészt minden olvasónak szól - elsősorban keresztényeknek - lelki bajokról, az életúton felmerülő minden gondról - bölcsességgel, lélektani tudással, türelemmel és előítéletektől mentesen. Második részében lelkigondozók munkájához ad tanácsokat, figyelmeztet az esetleges hibákra, illetve a saját pszichohigiénés állapot fenntartásához használható tréningbe és imaginációs-meditációs technikákba avat be a szerző.

57. **Hall, Edward T.:** Rejtett dimenziók. 4. kiad. Bp. Háttér 1996. 264 p.
Az amerikai pszichológus ebben a kötetben a tér személyes és társadalmi vonatkozásait tárgyalja. A tudományág elnevezése proxemika, mely az emberi csoportosulás, mozgás, érintkezés kérdéseiből kiindulva egészen az emberi települések szerkezetéig bezárólag felöleli a tér különféle vonatkozásait. A térérzékelés és az ehhez kapcsolódó magatartásformák kultúra-függőek. Emberi csoportok szervezéséhez és vezetéséhez is hasznos olvasmány lehet a gazdag irodalomjegyzékkel ellátott szakkönyv.

58. **Hárdi István**: A lélek egészségvédelme. A lelki egészségvédelem jelene és távlatai Bp. Springer Hungarica, 1992. 270 p.
Az orvos szerző gyakorlati útmutatót ad a lélek védelméhez mindenkinek, aki emberekkel foglalkozik. Feltárja, milyen veszélyek fenyegetik a különböző életkorokban, kapcsolatokban, súlyos megterhelések közepette az átlagember lelkét. Ismerteti a lelki bajok felismerését, és a velük való megküzdés (coping) lehetséges módozatait. Pedagógusok, szülők, lelkészek, emberbarátok hasznos olvasmánya lehet a könyv.

59. **Hárdi István:** Lelki egészségvédelem. Átdolg. bőv. kiad. Bp. Medicina 1997. 247 p.
A kötet a szerző 1992-ben megjelentetett "A lélek egészségvédelme" című munkájának átdolgozott és továbbfejlesztett kiadása. Az alapfogalmak áttekintése után betekintést kapunk a stressz, a függőség és az agresszió megelőzésének kérdéseibe, az életkorok, a beszéd és az emberi kapcsolatok gondjaiba. Rávilágít a segítségnyújtás különféle módjaira, az intézmények feladataira.

60. **Hézser Gábor:** A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve. Bp. Református Zsinati Iroda 1991. 363 p.
Alapos, átgondolt, az élet súlyos nehézségeire odafigyelő lelkipásztori kézikönyvet vehet kezébe az olvasó. Kezdve a pszichoanalízis és a teológia néha viharos egymásra találásáig a református teológia ezen ága eljutott oda, hogy a társtudomány kincseit kiaknázza és magáévá tegye, beépítve saját teológiai rendszerébe és mindennapi munkájába. Részletesen foglalkozik a kommunikáció lelkigondozói aspektusával, a család lelki életével, a krízis, öngyilkosság, depresszió, neurózis, függőség, öregség, halál és gyász, a válás és abortusz lelki oldalával.

61. **Homoszexualitásról, A.** Bp. ELTE Szoc. Int., Hilscher Egy., T-Twins1994. 420 p.
A hazai szakirodalomban alapműnek számító tanulmánykötet egyszerre szól a szakemberekhez és laikusokhoz. Tóth László és Takács Judit kismonográfia értékű dolgozatait a homoszexualitás enciklopédiájából vett száz oldalas kivonat követi, a legfontosabb címszavak: heteroszexualitás, homoszexualitás, leszbianizmus, kereszténység és homoszexualitás, melegkutatás, meleg-szubkultúra, leszbikus folklór, meleg-folklór, melegholocaust, stb., majd külföldi tanulmányokkal zárul a kötet.

62. **Horváth-Szabó Katalin** (szerk.): Lélekvilág: Pszichológiai tanulmányok a vallásról, az erkölcsről és az én-ről. Piliscsaba: Pázmány Péter Katolikus Egyetem, 1998. 265 p.
A kötet első részében vallásos nézőpontból közelítik meg a szerzők serdülőkorúak erkölcsi és lelkiismereti fejlődését. A második részben az önértékelés, énkép, és a bűntudat kérdéskörét tárgyalják. A harmadikban a tanulmányok kitekintést nyújtanak a tanulási módszerekről, az értékelés és teljesítmény közti kapcsolatról, a szülőkkel folytatott konzultációról, valamint az iskolai konfliktusok feloldásáról. A kötet vallásos - pszichológiai megközelítésben tárgyalja a felvetett kérdéseket.

63. **Horváth-Szabó Katalin:** Konfliktusok az iskolában. Bp. Oktatáskutató I. 1991. 20 p.
Pedagógusok konfliktus-megoldási módjainak vizsgálatára 93 budapesti általános iskolai tanárt vontak be egy kísérletbe. A 10 elképzelt szituációból nyolc esetet ismertet a szerző, majd röviden összegzi a következtetéseket. A felmérés alapján a pedagógusok nagy többsége tekintélyelvű megoldásokat alkalmaz, nem számolva azzal a jól ismert jelenséggel, hogy az agresszió agressziót szül.

64. **Huszár Ilona** (szerk.): A pszichiátria vázlata. Főisk. jegyzet. Bp. HIETE 1998. 292 p.
Az egészségügyi főiskolai jegyzet tömören, világosan és közérthetően összegzi a tudományág jelenlegi ismereteit. A modern irányzat szerint a pszichiátria közelít az újonnan született magatartászavarok tudománya felé. A hagyományos "elmebajok" gyógyítása mellett a súlypont egyre jobban eltolódik a pszichológia által vizsgált személyiség- és magatartászavarok, pszichoszomatikus betegségek kezelése irányába. Az úgynevezett bio-pszicho-szociális nézőpont a terápiák spektrumát is kiszélesíti.

65. **Illyés Sándor, Ritoók Pálné** (szerk.): A nevelési és pályaválasztási tanácsadás pszichológiája**.** Szemelvénygyűjtemény 1-3. köt. Bp. (ELTE) 1988. 363 p. -746 p. -1193 p.
A szöveggyűjtemény a nevelési és pályaválasztási tanácsadás területén dolgozó pszichológusok továbbképzése céljából készült. A tanácsadókban dolgozó szakemberek egyre többször találkozhatnak olyan problémákkal, melyek messze túlmutatnak a hagyományos feladatokon, pl. családgondozás, családterápia, pedagógusok nevelési gondjainak megoldása. Az első kötet a tanácsadás pszichológiája, a beilleszkedési zavarok, a második a különféle terápiás módszerek, a harmadik a játékterápia és a családterápia kérdése köré rendeződik. Esetismertetések és részletes ajánló bibliográfia zárja a három kötetet.

66. **Kast, Verena:** A gyász. Egy lelki folyamat stádiumai és esélyei. Bp. T-Twins 1995. 185 p.
Lelki egészségünk megőrzése szempontjából kimagaslóan nagy szerepe van annak, hogy szeretteink, hozzátartozóink halálát megfelelően meggyászoljuk. Ma még kevéssé köztudott, de abortusz, vagy vetélés után is sokan hasonló reakciót élnek át. A nem kellően feldolgozott fájdalom később más betegségek - például depresszió - kiváltó oka lehet. Ugyanakkor a gyász lelki feldolgozása a feltétele annak, hogy életünk új szakaszában személyiségünk még ismeretlen területeihez jussunk el.

67. **Kelemen Gábor**: Az addikciók széles spektruma. Bp. Orsz. Alkohológiai Int. 1994. Alkohológiai Füzetek sorozat, 27. 310 p.
A szerző főként az alkoholizmus témakörével foglalkozik a kötetben, illetve az addikciók kísérőjelenségeivel: a kodependenciával, a hatalom-problémával, és a szexaddikcióval. A szerző írja az előszóban: “Mindig ügyeltem arra, hogy amit írok, eléggé szokatlan legyen az olvasók számára, de ne legyen túlságosan elviselhetetlenül az.” Érdekfeszítően izgalmas olvasmány laikusok számára is.

68. **Kelemen László:** Pedagógiai pszichológia. Bp. Tankönyvkiadó 1986. 691 p.
A pedagógiai pszichológia átfogó tankönyvét vehetik kézbe az érdeklődők. A történeti, módszertani bevezető után a pedagógia pszichológiai vonatkozásait vizsgálja, kitér a tanulás és a tanítás lélektani összetevőire, az oktatási folyamat elemzésére. Foglalkozik a személyiségfejlesztés lehetőségeivel, a szocializáció pszichológiájával, az egyéni bánásmód határaival, mind a kiemelkedők, mind a hátrányos helyzetűek tekintetében.

69. **Kézdi Balázs** (szerk.): Iskolai mentálhigiéné. Tanulmányok Pécs: Pro Pannónia Kiadói Alap. 1998. Pécsi Tudománytár 149 p.
Mint mentálhigiénés <kapuőrnek>, a pedagógusnak is felértékelődött a szerepe és a jelentősége a mentálhigiéné világában. A magyar mentálhigiéné definíciót helyettesítő leírásában nélkülözhetetlen az iskola, az oktatási rendszer, a pedagógus szerepének meghatározása, lelki egészségvédelmi küldetésének hangsúlyozása. Látnunk kell azt is, hogy az iskolai mentálhigiéné területe kiváltképpen alkalmas a mentálhigiéné paradigmáiban rejlő ellentmondások feltárására, aminek gyakorlati következményei szinte beláthatatlanok." - írja a bevezetőben a szerző.

70. **Kézdi Balázs:** A negatív kód (Kultúra és öngyilkosság) Pécs: Pro Pannonia Kiadói Alap. 1995. Pécsi Tudománytár 155 p.
Hazánkban köztudottan magas az öngyilkossági kísérletek száma. A szerző arra keresi a választ, mennyiben felelős ezért az egyén, a társadalom, a kultúra, illetve mennyire érhető tetten a negatív példa hatása. Hosszabb írásban elemzi Széchenyi István és a magyar szuicidalitás kapcsolatát. A második részben a pécsi SOS telefonszolgálat adatainak elemzésével bemutatja a segélykérések típusait, illetve a forgalom változását az elmúlt húsz évben.

71. **Kolozsi Béla:** Deviancia. Bp. Gondolat 1992. 113 p.
Deviancia, deviáció, marginalitás... Hol húzódik a határ a normálistól, a konformizmustól való eltérés egyes formái között? Az egyéni élet kudarca, a társadalmi együttélés normáinak pusztulása, a bűnözés, az önpusztítás mindig is magyarázatra szorult. A kötetből képet kaphatunk a deviáns magatartásformák értelmezéséről és a társadalmi beilleszkedés javítását célzó politikai alternatívákról.

72. **Komlósi Sándor** (szerk.): Családi életre nevelés. Bp. Nemz. Tankvk. 1998. 277 p.
A mai korban a család válságba jutott: hazánkban a gyerekek fele elvált családokban él. A jövő generáció családmodelljének kialakításához ad támpontot a kötet. A család történeti gyökereit és szerepét tárgyalja Komlósi Sándor, a gyermek 18 éves koráig elérendő fejlődési állomásokat és az esetleges hibák kiküszöbölését taglalja Komlósi Piroska. Haraszti László tabuktól mentesen közelít a szexualitás kérdéseihez, érinti a homoszexualitást is, Buda Béla áttekinti az intézmények feladatait.

73. **Koncz István**: Videós önismeret-fejlesztés. A videó felhasználási lehetőségei a 14-18 éves tanuló önismeretre nevelésében. 2. jav. kiad. Bp. Fitt Image 1999. 172 p.
A videomagnóval kombinált drámapedagógiai módszer segítséget nyújthat serdülőkorúak önismeret-fejlesztéséhez. Helyzetgyakorlatok eljátszása révén begyakorolhatják új szerepek repertoárját, visszajelzést kapnak csoporttársaiktól önmagukról, erősödik empátiájuk. A videó kiváló módszer serdülőknek önmagukkal való szembesülésre, alkalmas mikroelemzésre, az interakciók vizsgálatára, a verbális és nonverbális kommunikáció szintjeinek feltárására.

74. **Kopp Mária -** Fóris Nóra**:** A szorongás kognitív viselkedésterápiája. 2. kiad. Bp. Végeken 1995. 216 p.
Az Oxfordban és Budapesten egy időben bevezetett kognitív viselkedésterápiás módszer a pánik legeredményesebb, hosszú távú kezelési módszere. A szorongás és a pánikrosszullét akkor alakulhat ki, amikor a saját helyzetünk feletti aktív kontrollt elveszettnek érezzük. Egyben ez az a betegség, amely hidat képez az orvostudomány és a pszichológia között. A kötet orvosoknak és pszichológusoknak egyaránt szól, a gyógyításban kézikönyvként alkalmazható. Tartalmazza a szükséges kérdőíveket, valamint a progresszív relaxáció és légzési kontroll leírását.

75. **Kopp Mária -** Skrabski Árpád: Alkalmazott magatartástudomány. A megbirkózás egyéni és társadalmi stratégiái. (s. l.) Corvinus 1995. 214 p.
A magatartástudomány az emberi magatartás törvényszerűségeit vizsgálja az ember és környezetének viszonyában. Az életünkben felmerülő problémák és konfliktusok hozzáállásunktól és megbirkózási stratégiánktól függően pszichoszomatikus betegségeket is kiválthatnak, de ugyanezek az erők saját személyiségünk erősítésére, küzdésre is sarkallhatnak. A kötet első részében az egészséges magatartás fejlődése, a magatartásorvoslás alapjai, a másodikban a társadalmi szemlélet jelentősége és érvényesülése köré rendeződik a szerzők mondanivalója.

76. **Kopp Mária -** Skrabski Árpád: Magyar lelkiállapot. 2. jav. kiad. (s. l.) Végeken 1995. 304 p.
1983-ban közel hatezer, 1988-ban pedig húszezer főre kiterjedő, országos, reprezentatív felmérést végeztek a szerzők a magyar lakosság lelki állapotának felmérésére, elsősorban a neurotikus és depressziós tünetegyüttes és háttértényezőinek feltérképezése céljából. Vizsgálták a két felmérés között bekövetkezett változásokat, valamint a neurózis és depresszió pszichológiai, társadalmi, gazdasági és környezeti összefüggéseit. Kitértek a lelki egészség és az alkotóképesség kölcsönhatásának elemzésére is.

77. **Kőrösi András** (szerk.): Droginfo 1999: Pedagógusoknak, hozzátartozóknak, segítőknek, érdeklődőknek. : Gyakorlati és információs útmutató. Bp. Sziget Droginf. Alap. 1999. 217 p.
A kiadvány a legfontosabb tudnivalókkal ismertet meg a drogfogyasztás- és megelőzés területén. Megtudhatjuk, mik a legismertebb drogok ma hazánkban, milyen (mellék) hatásuk van, mi lehet fogyasztásuk következménye. Mit tehetnek a pedagógusok, hogyan szolgálhatják a kortárs-segítők a prevenciót az elsődleges és további szinteken. Mely műhelyekhez fordulhatunk prevenciós programok, illetve képzés ügyében. A kötetet a legfontosabb drogambulanciák, és tanácsadók címjegyzéke zárja, internetcímekkel és válogatott bibliográfiával bővítve.

78. **Kósáné Ormai Vera** et al.: Neveléslélektani vizsgálatok. Bp. Tankvk. 1987. 635 p.
A kötet a Fejlődéslélektani vizsgálatok c. tankönyv folytatása. Hat téma köré csoportosítja azokat a kérdőíveket és vizsgálatokat, melyek az óvodától a középiskoláig feltárják a pedagógusok, szülők, diákok, igazgató, tantestület, stb. egymás munkájáról, elvárásairól, módszereiről alkotott nézeteket. A hat fejezet: az iskola, a pedagógus, a közösség, az érzelmi-motivációs tényezők, a tanulás és a pályaválasztás.

79. **Kozéki Béla:** Az iskolaethosz és a személyiségstruktúra kölcsönhatása. Bp. Akadémiai 1991. 195 p.
A kötetben az iskola arculatát, szellemiségét, nevelési légkörét tette a szerző vizsgálat tárgyává a célból, mennyiben befolyásolja az iskolaethosz a tanulók személyiségét. Brit és magyar iskolák ismételt összehasonlító vizsgálatának elemzése alapján leírja, milyen összefüggések állnak fenn az iskola szellemisége és a diákok motiváltsága, irányultsága, temperamentuma, kortársak közti és szülőkkel való kapcsolata, tanulási vágya között.

80. **Krapf, Günther**: Az autogén tréning gyakorlata. Csoportos terápia. Szervi és szervrendszeri gyakorlatok. Bp. Springer Hungarica, 1992. 136 p.
A mai kor túlhajtott, stresszre és pszichoszomatikus betegségekre hajlamosító életvitele ellen kiváló ellenszerként szolgálhat az autogén tréning. A kötet szerzője vallja, hogy életünkben egyensúlyba kell hozni a nyugalmi állapotok és feszített időszakok periódusait. A kötetből némi lélektani jártassággal, és egy szakavatott vezető segítségével laikusok is elsajátíthatják az autogén tréning gyakorlatait: az elnehezedést, a melegségérzést, a légzéskontrollt, valamint a has, szív és fejtájék ellazítását.

81. **Kulcsár Zsuzsanna**: Egészségpszichológia. Bp. ELTE Eötvös K. 1998. 272 p.
A hetvenes években született új tudomány, az egészségpszichológia létrejöttében öt fontos tényező játszott szerepet: a hagyományos orvoslás kudarca, (az orvosok a test betegségét gyógyították, a lélek ápolását nem tekintették feladatuknak), az életminőség napirendre kerülése, a krónikus betegségek térhódítása, a magatartás-tudomány fejlődése, valamint általában az egészségmegőrzés és a betegségek gyógyításának anyagi vonzata. A kötet egyetemi tankönyv pszichológia szakon.

82. **Kulcsár Zsuzsanna**: Korai személyiségfejlődés és énfunkciók. Bp. Akadémiai 1996. 435. p.
A szerző a pszichoanalízis és az idegélettan eredményeit párhuzamba állítva közelít a személyiségfejlődés kérdéséhez. Vizsgálja a memória, szociabilitás, és az önkontroll kialakulását. Röviden bemutatja a pszichoanalízis fejlődéselméletét Melanie Klein és Ogden munkái nyomán, foglalkozik a korai énfejlődés funkcióival, a játéktevékenység idegélettani elméletével, a korai anya-gyermek kapcsolat és az empátia kialakulásával. Felkészült olvasóknak ajánljuk.

83. **Künzel-Böhmer, Jutta**; Bühringer, Gerhard; Janik-Konecny, Theresa; (szerk. és ford.: Lakatos Mária): Szakértői vélemény az addikció elsődleges megelőzéséről. Bp. Orsz. Alkohológiai Int. 1994. Alkohológiai Füzetek, 29. 163 p.
Az 1993-ban, Németországban készült tanulmány az akkoriban növekvő, kedvezőtlen kábítószer-fogyasztás megfékezésére irányult. A szakvélemény a magyar tapasztalatokat is felhasználva készült el. A német primer prevenciós kutatások több ország tudományos kutatási eredményeit összegezve alakították ki saját drogmegelőzési programjukat.

84. **Landau, Erika:** Bátorság a tehetséghez. Bp. Calibra 1997. 87 p.
Mi vár arra a gyerekre, akit tehetséggel áldott meg az élet? Mik a legfontosabb feltételek, amik a tehetség kreatív, egészséges kibontakozásához szükségesek? Biztonság és szabadság - állítja a szerző, aki az általa vezetett intézetben tehetséges gyermekek ezreinek, szüleiknek és nevelőiknek nyújtott segítséget fejlesztő programokkal, tanácsadással, klubok vezetésével. A kötet megvilágítja, hogyan lehet a kreativitás megőrzése mellett az optimális alkalmazkodás egyensúlyát megteremteni.

85. **Liberman, Robert -**King, Larry - DeRisi, William et al.: Személyes hatékonyság. Vezérfonal a magabiztos és sikeres viselkedés elsajátításához. Bp. MPT 1994. 152 p.
A mindennapi életben igen nagy szükség lenne arra, hogy a teljesebb érzelmi és szociális készségeket igénylő személyeket ezekre a képességekre megtanítsák. A személyes hatékonysági tréning az agresszív, illetve a passzív viselkedés helyett az asszertív viselkedés technikáira képezi ki a hallgatókat. A kötet értő laikusoknak, az élet minden területén működő tanácsadóknak és tréningvezetőknek íródott.

86. **Losonczi Ágnes**: Utak és korlátok az egészségügyben. Bp. MTA 1998. 243 p.
Az MTA Stratégiai kutatások sorozatában megjelent kötet átfogó egészségügyi rendszer kialakításához kíván hozzájárulni, illeszkedve az életminőséggel foglalkozó kutatási programba. Foglalkozik a népegészség romlásának okaival, kiemelve a hátrányos helyzetű régiók és a sérülékeny társadalmi csoportok körét. A kötet második felében az egészségpolitika rendszerváltozás utáni útkeresését elemzi, majd alternatív megoldásokat kínál.

87. **Meleg Csilla.** Vál. és (szerk.) Iskola és társadalom. Szöveggyűjtemény. I-II. kötet. Pécs, JPTE Tanárképző Intézet Pedagógia Tanszék 1996., 1999. 236 p. 309 p.
Az első kötetben zömmel az 1974-ben, a Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó által kiadott "Az iskola szociológiai problémái" c. kötet külföldi tanulmányaiból válogatott a szerkesztő azzal a céllal, hogy megvilágítsa, milyen válaszok adhatók az egyenlő esélyeket hirdető iskolarendszerben az újratermelődő társadalmi egyenlőtlenségekre.
A második kötetben a magyar kutatásokat gyűjtötték egybe, az első tematikus egységben részben követve az előző kötet kérdésfelvetését, részben más megközelítést alkalmazva. A második részben több szempontból és megközelítéssel a társadalmi egyenlőtlenségek iskolai egyenlőtlenséggé alakulásának folyamatát vizsgálják. A harmadik tematikus egység foglalkozik a pálya elnőiesedésével, a pedagóguspálya presztízsével, a rendszerváltás oktatásügyre gyakorolt hatásával.

88. **Mészáros Aranka** (összeáll.) Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilágából. Egyetemi és főisk. tankönyv. Bp. ELTE Eötvös, 1997. 443 p.
A csaknem harminc tanulmányt tartalmazó, érdekfeszítő kötet körbejárja a tanár-diák és diák-diák kapcsolat szociálpszichológiai vonatkozásait, külön fejezet foglalkozik a pedagógus munkájának hatékonyságával, valamint az iskolapszichológus és az iskolai szervezet kapcsolatával. A kötet kettős céllal íródott: egyrészt gyakorló pedagógusok mindennapi munkáját könnyítendő, másrészről leendő tanárjelölteknek példákkal illusztrált gondolat-ébresztőül szolgál. A kötetet fejezetenként irodalomjegyzék egészíti ki.

89. Millar, Susanna: Játékpszichológia. Bp. KJK 1973. 449 p.
A könyv elsősorban az érdeklődő szülőknek és tanároknak szól, az elméleteket és kísérleteket kevésbé tudományos szinten tárgyalja. Az elméleti bevezetés utáni fejezet állatok játékait foglalja össze, majd rátér a gyermekek fejlődési szintjének megfelelő játékformák tárgyalására. A könyv lapjain többször felbukkan annak a gyereknek a példája, aki csak azzal a feltétellel volt hajlandó elkísérni szüleit az aldermastoni békemenetre, ha magával vihette fenyegető kinézetű játékfegyverét is...

90. **Mönks, Franz J.** - Knoers, Alphons: Fejlődéslélektan. Szentendre, Fitt Image - Ego School, 1998. 350 p.
Az egyetemi hallgatók számára készült tankönyv a születés előtti kortól az öregkorig bezárólag hét különféle korcsoportra bontva tárgyalja a fejlődéslélektani folyamatokat. A kötet a személyiségfejlődés leírása mellett minden fejezetben kitér a személyiség fejlesztésének módozataira is, ezzel a pedagógiai pszichológia számára nyújt fontos ismereteket.

91. **Münnich Iván**, Moksony F. (összeáll.): Devianciák Magyarországon. (Szeged) Közélet K. 1995.
A TBZ* kutatások folytatásaként kiváló szakemberek - pszichiáterek, pszichológusok, szociológusok - keresik a választ, hogyan lehet optimális megoldásokat találni a deviáns jelenségek kezelésére. A tanulmánykötet húsz írást tartalmaz, az alaptémák mellett - öngyilkosság, alkohol, bűnözés, drog, pszichiátriai betegségek, magatartászavarok, - egy-egy elemzés kitér a deviancia és vallás kapcsolatára, valamint a média szerepére a deviáns attitűd közvetítésében.

92. **Németh Erzsébet:** Közszereplés. Bp. Osiris 1999. 174 p.
A szerző kommunikációs szakember és pszichológus, ebben a rövid kötetben beavatja az érdeklődőket, milyen fortélyokkal lehet közlendőnket nagyobb létszámú hallgatóságnak, - akár médiumokon keresztül is - hatékonyan eljuttatni. Olvasmányos stílusban, esetleírásokkal mutatja be a meggyőző közlés technikáját, illetve számba veszi, mely személyiségtényezők játszanak szerepet abban, hogy közlendőnk valóban eljut-e a hallgatósághoz.

93. **Nyíri Tamás:** Mélylélektan és ateizmus. Bp. Herder 1993. 240 p.
A néhány éve elhunyt filozófus a katolikus filozófia nézőpontjából elemzi Freud ateista ember- és világszemléletét. A könyv azzal a céllal íródott, hogy a katolikus hívőkben felkeltse az érdeklődést, vajon Freud gondolatai mennyiben alkalmasak az elavult vallásfilozófia etikai fogalmainak újragondolására, illetve mennyiben segítenek hozzá egy korszerűbb keresztény etika és antropológia kimunkálásához.

94. **O'Neil, Harold F. -** Michael Drillings (szerk.): Motiváció. Elmélet és kutatás. Bp. Vince 1999. 324 p.
Ez a kötet az Egyesült Államok Hadseregének Viselkedés- és Társadalomtudományi Kutatóintézete által szervezett és támogatott motivációkutatási program eredményeit összegzi. Vizsgálják az egyének és csoportok motiválásának lehetőségét, elméleti megközelítéseket vázolnak fel. Részletezik a célkitűzés-elmélet, a tantermi motiváció, az egyéni és szociokultúrális különbségek viszonyát, tárgyalják a csoport ellenállásának okait, a stressz okozta szorongás, kreativitás, a vezetők motivációjának kérdését.

95. **Ónody Sarolta,** Fügi Sarolta (szerk.): Tanúsítvány. Szakdolgozatok. Írta: Fodor Gábor, et al. Szeged, Lamark 1998. 107 p.
A kötet a szegedi mentálhigiénés képzés keretében írt sikeres diplomamunkák közül öt írást ad közre. A hallgatók saját munkájuk kapcsán tárnak fel egy esetet, és azt részletesen ismertetik. Olvashatunk egyházi iskolákban előforduló konfliktusokról, kezelhetetlen állami gondozottról, válás után előforduló irreális gyászreakcióról, külföldi egyetemisták beilleszkedési nehézségeiről. A tanulság mindig ugyanaz: odafordulással, hosszas türelemmel és együtt érző meghallgatással még a legreménytelenebb eseteken is lehet segíteni.

96. **Oroszlány Péter:** A tanulás tanítása. Tanári kézikönyv. 3. kiad. Bp. AKG 1998. 323 p.
A kötet a szerző "Könyv a tanulásról" című, diákoknak szóló tankönyvének tanári kézikönyve. A tantárgy neve eredetileg "Tanulásmódszertan", melyet a budapesti Alternatív Közgazdasági Gimnáziumban vezettek be azzal a céllal, hogy megkönnyítsék a gimnáziumba lépő diákoknak a tananyag elsajátítását. A tanári kézikönyvben kicsinyített formában megjelenik a tankönyv, melyhez oldalról oldalra tanítási javaslatok, háttéranyagok, irodalmi idézetek, fogalomtár stb. kapcsolódik.

97. **P. Balogh Katalin** (szerk.).: Iskolapszichológia. Bp. Tankönyvk. 1988. 224 p.
Az egyetemi-főiskolai tankönyv történeti áttekintést ad az iskolapszichológusok szerepének alakulásáról a XX. század elejétől napjainkig. Körvonalazza a hazai iskolapszichológiai szolgáltatás főbb feladatait, alkalmazott módszereit. Kiemelten taglalja a pedagógusokkal és a szülőkkel való kapcsolattartás lehetőségeit és módjait. Segítséget nyújt a tipikus iskolai problémák megoldásához, pl. tanulási zavarok, viselkedési rendellenességek kezelése.

98. **Pataki Ferenc** (vál. és szerk.): Pedagógiai szociálpszichológia. Bp. Gondolat 1976. 728 p.
A huszonöt éve készült válogatás hazai kutatások híján kizárólag külföldi tanulmányokat gyűjt egybe, zömmel angol és orosz nyelvterületről, a hatvanas évektől kezdődően. A kötet szerkesztésében is vegyes, egyaránt közöl összefoglalásokat, kísérleti-tapasztalati kutatásokat és leírásokat. A harminc tanulmány témája szerteágazó, a szocializációs folyamatoktól indulva csoportdinamikai, interperszonális kérdések, végül szociálpszichológiai tanulmányok szerepelnek a kötetben.

99. **Peck, M. Scott:** A járatlan út. A szeretet, a hagyományos értékek és a szellemi fejlődés új pszichológiája. 2. kiad. Bp. Park 1999. 253 p.
A kissé játékos külsejű kötet mögött érett filozófiai eszmefuttatást olvashatunk a felnőtté válás terhéről, a felelősségvállalás súlyáról. A lelki betegségek oka abban a tévedésben rejlik, hogy a szenvedés kikerülhető. A mű meghatározza a szeretet szerepét a lelki fejlődés útján, melyet egy akaratunkon túli erő is irányít: a kegyelem. Elfogadjuk-e vagy sem, rajtunk áll.

100. **Peck, M. Scott:** Tovább a járatlan úton. Lelki fejlődésünk végtelen távlata. Bp. Park. 1998. 207 p.
Ez a mű, mely folytatása "A járatlan út" c. kötetnek, a pszichológia és vallás összeegyeztetésére tesz kísérletet. Mindaz, ami az életben velünk történik, lelki fejlődésünket szolgálja. A betegségek nem pusztán biológiai, szomatikus zavarok, hanem összetett lelki - szellemi - testi - társadalmi rendellenességek. A kötet foglalkozik a felnőtté válás nehézségeivel, a tudatosság és fájdalom kapcsolatával, a halál mibenlétével, önmagunk megismerésével és a vallás szerepével lelki fejlődésünkben.

101. **Pongrácz Tiborné és Tóth István György** (szerk.): Szerepváltozások. Jelentés a nők és férfiak helyzetéről 1999. Bp. TÁRKI, Sz. Cs. Min. Nőképvis. Titk. 1999. 374 p.
E kötet folytatása az 1997-ben először megjelent azonos című tanulmánykötetnek. A sorozat célja, hogy elemzésekkel bemutassák a nők és férfiak mindenkori helyzetét Magyarországon. A kötet tanulmányai foglalkoznak a munka, közélet, család, gyermekvállalás, háztartás, jövedelem, egészségi állapot és bűnözés kérdéseivel. A kötet első része tematikájában követi az előző kiadást, így a nők munkaerő-piaci helyzetében és családi helyzetében történt rövid távú változás nyomon követhető.

102. Porkolábné Balogh Katalin et al.: Komplex Prevenciós Óvodai Program "Kudarc nélkül az iskolában". (s. l.) Volán Humán Rt. 1997. 461 p. Iskolai tanulási zavarok kiszűrésére és megelőzésére, az optimális fejlesztés céljából óvodás korú gyermekeket vizsgáltak többéves periódusokban. Az iskolai évek nyomon követése után pszichológusok és óvodapedagógusok kidolgozták a Komplex Prevenciós Óvodai Programot, melynek segítségével folyamatosan mérhető és értékelhető a gyerekek észlelési, mozgási fejlettsége és koordinációja. Ezen ismeretek fényében tudatosan fejleszthetők a lemaradások. A kötet kézikönyvként alkalmazható.

103. **Rácz József:** A drogfogyasztó magatartás. Bp. Medicina 1988. 159 p. A tizenhárom éve kiadott könyv akkor még "titkosként" kezelt adatok és kéziratban hozzáférhető tanulmányok alapján született, a témában máig is keresett mű a könyvtárakban. A drogfogyasztó magatartás általános jellemzőit 25 éve folyó nemzetközi kutatások alapján mutatja be. Foglalkozik ezen deviáns attitűd társadalmi hatásával, a személyiség alakulásával, a családdal és a kortárs csoportokkal való kapcsolattal, valamint a prevenció és a terápia lehetőségeivel is.

104. **Rácz József:** Ifjúsági (szub)kultúrák, intézmények, devianciák. Vál. tan. Bp. Scientia Humana 1998. 236 p. A két részre tagolt tanulmánykötetben a 70-es évektől vizsgált deviáns vagy marginális ifjúsági csoportok pszichológiai és szociálpszichológiai elemzésével ismerkedhetünk. A szubkultúrák létrejöttének oka, hogy az odakerülő egyének társadalmilag esélytelen helyzetből indulnak. A második rész az intézetben nevelt fiatalok csoportterápiás átnevelésének kudarcát vizsgálja, vázolja a deviáns viselkedés pszichológiáját és a terápia lehetőségeit, végezetül az addiktológiai konzultánsképzésről szól.

105. **Raffai Jenő:** Megfogantam, tehát vagyok. Párbeszéd a babával az anyaméhben 2. jav. kiad. Bp. Útmutató K. 1999. 128 p. A Nemzetközi Pre- és Perinatális Pszichológiai és Orvostudományi Társaság 1996. évi budapesti, nemzetközi kongresszusán megalakult a magyar társaság a szerző és Hidas György közreműködésével, hogy meghonosítsák az anya-magzat kapcsolat, a magzati személyiség kutatása, a születés előtti életidő terén tudománnyá fejlődött ismereteket. Ezen a területen magyarul napvilágot látott egyik első ismertetőt veheti kézbe az olvasó.

106. **Ranschburg Jenő (szerk.):** Tehetséggondozás az iskolában. Pedagógiai és pszichológiai tanulmányok a tehetséges tanulók felismeréséről és képzéséről. Bp. Tankvk. 1989. 463 p.
A kézikönyvnek is tekinthető kötetben a tehetséggondozás mibenlétét, a tehetséges tanulók kiválasztását, a felmerülő elméleti és gyakorlati problémákat, az elit-képzéstől várható eredményeket összegzik. Három írásban a tehetség és a személyiség összefüggéseit tekintik át, kitérnek a módszertani-elvi kérdések vizsgálatára. Történelmi áttekintéssel ötvözve kitekintenek a külföldi tapasztalatokra, és a hazai tehetséggondozás megvalósításához kínálnak alternatívákat.

107. **Ranschburg Jenő:** Szeretet, erkölcs, autonómia. Bp. Integra-Projekt, 1993. 262 p.
A szocializáció szempontjából a három kiemelkedően fontos terület a korai szülő-gyermek kapcsolat, az erkölcs és a függőség-függetlenség témaköre. A kötet a szocializáció alapvető forrásaira, a társas magatartás tanulására, a szerep-(azonosulás) elméletre, az etológián belül az imprinting mechanizmusra, valamint a pszichoanalízisre összpontosít, egymás mellé állítva különböző iskolák képviselőinek olykor egymásnak ellentmondó nézeteit.

108. **Reboul, Anne - Moeschler, Jacques:** A társalgás cselei. Bevezetés a pragmatikába. Bp. Osiris 2000. 253 p.
Az ötvenes évek közepén született új tudományág, a pragmatika a nyelvészet azon ága, mely a kommunikáció és a nyelvhasználat kölcsönös viszonyát elemzi. A szerzők a szakterület kiváló ismerői, kötetüket népszerűsítő műnek szánták, jóllehet néha egy értelmező szótár is szükséges a szakkifejezésektől hemzsegő szöveg megértéséhez.

109. **Remsberg, Bonnie -** Saunders, Antoinette: Gyermekeink és a stressz. Bp. Pont, 2000. 183 p.
A kiadó nem régiben Gyermekvédelmi kiskönyvtár sorozatot indított útjára. A kötet szerzője Saunders hétéves volt, amikor elvesztette a szüleit. Ez indította arra, hogy gyerekeknek és szüleiknek stressz-oktató előadásokat tartson arról, saját életükben hogyan ismerhető fel és kezelhető a stresszt. A kötetből az is kiderül, mit tehetünk saját magunk és gyerekeink feszültségének leküzdésére.

110. **Riemann, Fritz:** A szorongás alapformái. Bp. Háttér, 1999. 271 p.
Életünk elkerülhetetlen része a szorongás. Kozmikus hasonlattal élve a szorongás négy alaptípusát a Nap keringésével, a Föld forgásával, a centrifugális és centripetális erők hatásával veti egybe a szerző. A Föld forgása az önállóság igényét fejezi ki, a Nap keringése azt, hogy megnyissuk magunkat a világ előtt, a centripetális erő az állandóságot, a centrifugális erő a változásra való örök készenlétet szimbolizálja. Az egyetlen lehetőség az újra és újra megteremtendő, kozmikus egyensúlynak megfelelő lelki harmónia létrehozása.

111. **Ritoókné Ádám Magda (szerk.):** A tanácsadás pszichológiája. Szöveggyűjtemény. Bp. Tankönyvk. 1992. 290 p.
A tanácsadás, amely eredetileg gyermek és ifjúkori problémákkal foglalkozott, kibővült egy új feladatkörrel: a felnőttkori életvezetési és pályakrízisekkel, ezen belül is a munkanélküliek válsághelyzetének kezelésével. A szöveggyűjtemény a hazai és nemzetközi szakirodalomból nyújt a fenti témákban válogatást, egyben folytatása az Illyés Sándor és Ritoókné Ádám Magda szerkesztésében megjelent "A nevelési és pályaválasztási tanácsadás pszichológiája" című szemelvénygyűjteménynek.

112. **Ritter Ildikó** (szerk.): Jelentés a magyarországi kábítószerhelyzetről - 2000. Bp. ISM 2000. 268 p.
A 2000. évben második alkalommal megjelenő összefoglaló a magyarországi kábítószerhelyzet átfogó statisztikai elemzését nyújtja. Az Európai Unió irányelveinek megfelelő adatgyűjtés kiterjed többek között az egészségügyben kezelésre jelentkezettek, a bűnözés, a vádemelés, a bírósági ítéletek, a bebörtönzöttek, a lefoglalt kábítószerek és a HIV/AIDS helyzet alakulására is. Hazánkban néhány kategóriában még nem rendelkezünk adatokkal. A kötet az opiátfogyasztás helyzetelemzésével zárul.

113. **Roeders, Paul:** A hatékony tanulás titka. Oktatás önirányító kiscsoportokban. Bp. Calibra 1997. 119 p.
A holland szerző kutatásai során megfigyelte, hogy a gyermekek közti interakció milyen nagy hatással van a szociális és intellektuális készségek alakulására és az érzelmi fejlődésre. Ennek nyomán fejlesztették ki azt a kiscsoportos tanítási módszert, melyben a tanulótársak egymással együttműködve, egymást segítve sajátítják el a tananyagot. Hazánkban kevéssé terjedt el ez az oktatási forma. Az útmutató felkínál olyan módszereket, melyek alkalmazhatók nagy létszámú osztályokban is.

114. **Rowlands, Peter:** Gyerekestül szeress! Vasárnapi szülők, új kapcsolatban. Bp. Gondolat 1987. 198 p.
A vasárnapi szülők többsége férfi, akik új partnerkapcsolatukba be szeretnék vonni időszakonként látott gyermeküket is. Az új partner magatartása nagyban befolyásolja a különélő gyermek és szülő kapcsolatának sikerét. Ehhez a nagy türelmet és empátiát igénylő feladathoz kíván segítséget nyújtani a szerző: miként alakíthatók ki közösen a nevelési elvek, a fegyelmezés szabályai, a házirend és a programok. Különösen nagy körültekintéssel kell eljárniuk, ha a házasságban közös gyerek is született.

115. **Rudas János** (szerk.): Önismereti csoportok. 2. kiad. Bp. Animula 1999. 192 p.
Az önismereti csoport általában csoportvezető irányítása alatt működő kiscsoport, mely a csoporttagok személyiségének fejlesztése, énképének javítása céljából jön létre. Hazánkban a 70-es évek végétől kedvezett a helyzet a csoportok elterjedésének. A kötet négy részből áll, az önismeret, az egymás közti kommunikáció, a csoportban zajló folyamatok körül folynak az elemzések, végül a csoportvezetőknek szánt, különböző iskolák megközelítéséből született írások zárják a tanulmánykötetet.

116. **Rudas János:** Delfi örökösei. Bp. Kairosz, 2000. 4. kiad. 376 p.
A kötet elméleti és gazdag gyakorlati tapasztalatokkal szolgál önismereti csoportok vezetői számára. A kötet átfogó tematikájú kézikönyv az önismereti csoportok természetéről, törvényszerűségeiről, vezetéséről, dinamikájáról. Második felében mintegy 90 strukturált gyakorlat részletes leírását tartalmazza.

117. **Sallai Éva:** Tanulható-e a pedagógus mesterség? A pedagógus mesterség tartalma és tanulhatósága, különös tekintettel a pedagógusszemélyiség kialakulására. Veszprém, Veszprémi Egy. K. 1996. 153 p.
A pedagógus személyisége, akárcsak az orvosé vagy a pszichológusé, munkaeszköz: a legfontosabb kincs. Épsége, fejlesztése minden pályára lépőnek elemi feladata. A szerző a pedagógusszemélyiség fejlesztéséhez a lélektani csoportokban rejlő lehetőségeket találta hatékonynak: önismereti, szociális készségfejlesztő, konfliktusmegoldó tréningeket vezetett maga is. A kérdés tudományos megfogalmazásához a pszichológiát hívta segítségül, felismerve a két szakma számos rokon vonását.

118. **Satir, Virginia:** A család együttélésének művészete. Új családműhely. 2. jav. kiad. Bp. Coincidencia 1999. 348 p.
Virginia Satir a családterápia tapasztalati-humanisztikus néven ismert irányzatának kimagasló képviselője és egyik alapítója. Élete során több ezer családdal foglalkozott, éleslátása bölcsességgel, embersége humorral párosult. Az önértékelést mindenek elé helyezi, a család működéséhez nélkülözhetetlenül fontos. Ír a családok működéséről, kommunikációs szokásokról, szerepekről, speciális helyzetben lévő családokról, szülőségről, gyerekségről, emberségről, valamint a jövő családjáról.

119. Segal, Julia - Simkins, John: Anyunak szüksége van rám. Sérült szülők, egészséges gyerekek. Bp. Pont 2000. 232 p.
A kötet eredetileg Sclerosis Multiplex (SM) betegségben szenvedő szülőknek íródott. Ez a betegség, bár lassú lefolyású, de kiszámíthatóan halállal végződik. Hogyan tudják felkészíteni a szülők - az egészséges és a beteg fél egyaránt - gyermekeiket, hogy a lehető legkisebb megrázkódtatással éljék túl egyik szülőjük lassú eltávozását? A könyv konkrét tanácsokkal szolgál szülőknek, tanácsadóknak, miként irányítható és kezelhető ez a folyamat.

120. **Servais, Ernst:** A drogproblémák átfogó megelőzése. Gyakorlati kézikönyv tanárok, nevelők és szülők részére. Bp. Poliworld Alap. 1991. 230 p.
Belgium német ajkú lakosságán belül bontakozott ki az a tíz évre tervezett, régiókra bontott átfogó drogmegelőzési program, mely az egész lakosságot és az érintett szakembereket egyaránt megmozgatta. Munkacsoportokat állítottak fel, minden számba vehető résztvevővel személyes találkozót szerveztek. Kidolgozták az iskolai, családi, munkahelyi, lakóhelyi és szabadidős környezetben a drogmegelőzés módjait, és összehangolták a csoportok működését. A kötet második része tanárok és szülők számára nyújt gyakorlatba átültethető tanácsokat.

121. **Sipos Kornél.** (szerk.): Drogmegelőzés az iskolában. Bp., M. Testnev. Egy. 1995. 387 p.
A kötet célja egyrészt autentikus elemzéseket közölni a drogmegelőzés területén, különös tekintettel testnevelő tanárok részére, másrészt a hazai gyakorlatban terjedő megelőzési programok közül a CHEF® (Általános Egészség Nevelési Alapítvány angol rövidítése) és a DADA (Dohányzás, Alkohol, Drog, AIDS) eddigi eredményeit is bemutatják. A Testnevelési Egyetemen folyó prevenciós programok ráirányítják a figyelmet a pedagógusok kiemelt szerepére az egészséges életmód kialakításában.

122. **Som Ferenc** (szerk.): Felsőoktatás, értelmiség, egészség. Bp. Magyar Egyetemi-főiskolai Sportszövetség, 1997.
A Magyar Egyetemi Főiskolai Sportszövetség 1995-ben reprezentatív felmérést készített a hazai egyetemi és főiskolai hallgatók egészségi állapotáról, életmódjáról, testi adottságairól és fizikai terhelhetőségéről. Az urbanizáció ártalmait taglaló bevezető tanulmány után három fejezet leírja a vizsgálatok statisztikai eredményeit nem és életkor szerinti bontásban. A szerzők szerint a felsőoktatás lehet egy olyan kitörési pont a népegészségügy gondjaira, ahol a fiatalok megnyerhetők az egészséges életmód számára.

123. **Somlai Péter:** Szocializáció. A kulturális átörökítés és a társadalmi beilleszkedés folyamata. Bp. Corvina 1997. 195 p.
A szerző huszonöt éve foglalkozik a szocializáció folyamatának vizsgálatával. Előbb a családi kapcsolatok szervezeti formáit, majd kamaszkorú fiatalok családi, társas és iskolai beilleszkedését, ill. "kiilleszkedését" tanulmányozta, különös figyelemmel a kultúra és a kollektív jelentésrendszerek áthagyományozására. Az egyetemi tankönyv ajánlható pedagógusoknak és pszichológusoknak is.

124. **Szabó László Tamás:** A "rejtett tanterv". Bp. Magvető, 1988. 228 p.
A rejtett tanterv az oktatáson keresztül történő nevelés kérdéseit kutatja, részben külföldi kutatások, részben hazai empirikus vizsgálatok alapján. Az oktató- és nevelőmunka a gyakorlatban egyre távolabb kerül egymástól, holott a tanulás társas tényezői legalább olyan fontosak, mint a közvetített tartalmak. A kötet nem csupán módszertani javaslatok gyűjteménye, inkább a tanárok figyelmét szeretné az önismeret felé fordítani.

125. Szabó Sándor: Mentálhigiénés műhelyek. Krízis, konfliktus, tanári mentálhigiénés tevékenység. Szeged, Dél-Alföldi Régió Kallódó Fiataljaiért Alap. (Levelezési és megrendelési cím: 6724 Szeged Rigó u.22.) 1999. 92 p.
A kamaszkori krízis oldására 60 órás egyéni és 130 órás egyéni és csoportos mentálhigiénés kiképző tanfolyamot szerveznek 1992 óta Szegeden, középiskolai tanároknak. A tréning három részből áll: elsőként önismereti tréningen vesznek részt a hallgatók, majd az egyéni konzultációt előkészítő magatartáskorrekciós tanfolyamon, később csoportos, társas készségeket javító kurzuson fejleszthetik ismereteiket. Az első fejezet a krízisről közöl ismereteket, majd esetleírások alapján a képzés technikáját ismerhetjük meg.

126. **Szekszárdi Júlia:** Utak és módok. Pedagógiai kézikönyv a konfliktuskezelésről. (Bp.) Iskolafejlesztési Alap. - Magyar ENCORE 1995. 183 p.
A konfliktusok kreatív megközelítése lehetővé teszi, hogy a probléma ne nyomasztó teherként, hanem kihívásként jelenjen meg életünkben. Az erőszakmentes, asszertív viselkedésen alapuló konfliktuskezelés elsajátítása nemcsak saját érdekükben fontos pedagógusok számára, mintául szolgál diákjaik számára is. A kötet, melynek gerincét konkrét, tematikus gyakorlatok és módszerek teszik ki, elsősorban azoknak a szakembereknek szól, akik ilyen típusú képzések vezetésére vállalkoznak.

127. T. Kiss Tamás: A szemtől-szembeni formációk kommunikációs viszonyai. Szöveg- és szemelvénygyűjtemény. 2. kiad. Bp. Új Mandátum 1999. 383 p.
A szemelvénygyűjtemény az emberek közötti viszonyok kommunikációs helyzeteit, szabályszerűségeit és technikáit bemutató hazai és külföldi szakirodalomból közöl válogatást. A kommunikáció segítségével alakítani és szervezni próbáljuk személyközi viszonyainkat. A cselekedtetés alapvető eszköze a befolyásolás, amely valamilyen munkafolyamat minél célszerűbb megszervezésének, személyközi kapcsolat létrehozásának, annak ápolásának érdekében alkalmazott kommunikációs eljárás.

128. **Tomcsányi Teodóra,** Grezsa Ferenc, Jelenits István. (szerk.): Tanakodó. A mentálhigiéné elmélete, a mentálhigiénés képzés, mentálhigiéné az emberek szolgálatában. Bp. M. Testnev. Egy. 1999. 351 p.
"Orandum est, ut sit mens sana in corpore sano". (Imádkoznunk kell azért, hogy az egészséges testben egészséges lélek legyen.) A tanulmánykötet fejezeteit a Testnevelési Egyetem Tomcsányi Teodóra vezette szellemi alkotóműhelyéhez tartozó munkatársak írták. Ez a szemlélet egyre több városban és egyetemen, így Szegeden és Debrecenben is követőkre talált. A kötet a mentálhigiéné kevéssé érintett területeivel is foglalkozik: hadsereg, vallás, újságírói gyakorlat.

129. **Tóth László** (szerk.): A szex. Szociológia és társadalomtörténet. Szöveggyűjtemény 1-2. Bp. Új Mandátum 1996., 1998. 275 p., 367 p.
Ha a társadalmi nemi szerepek és a szexualitás társadalmi szabályozásáról van szó, megállapítható, hogy miközben a társadalmi-történeti fejlődés egyre újabb lehetőségekkel gazdagította az emberi potenciált, kitermelte azokat a korlátokat is, amelyek az egyén önmegvalósításának útjában állnak. A kétkötetes válogatás első része az európai kultúrkörben a szexualitás területén a polgárosodás és kapitalizálódás hatásait vizsgálja, a második rész tágabb horizonton a kulturális összefüggéseket mutatja be.

130. **Tóth Miklós - Stadinger Zsuzsa:** Bevezetés a szexuálterápiába. 2. kiad. Bp. M. Pszichiátriai Társ. 1988. 145 p.
A pszichoszexuális fejlődés zavarait a pszichoanalízisből kifejlődött szexuálterápiával gyógyítják. Az itt alkalmazott technikák között szerepel imaginációs tréning, hipnózis, pszichoanalízis és kognitív viselkedésterápiák. Az általános részben a szerzők felvázolják a szexuális funkciózavarok kategóriáit, a normálisnak tekinthető szexuális életről alkotott felfogást és változását, vizsgálják a házaspár egymás közti kapcsolatának dinamikáját és terápiáját, majd a szexuális zavarok kezelési lehetőségeire térnek ki.

131. Tóth Miklós: Házasságterápia. Bp. Gondolat 1989. 252 p.
A kötet házasságterápiát folytató terapeutáknak szól, mégis érdekes rápillantani a gyógymód gyakorlati oldalára. Foglalkozik a házasságban felmerülő leggyakoribb problémákkal, a hatalmi harccal, a szövetséges keresésével a házastárs ellen, a terápiás háromszög-helyzetekkel, végül a gyerekek szerepével és a válással. A terápiás beavatkozás legfőbb célja az átértelmezés: másképp láttatni ugyanazt a dolgot. Paradox módon néha az a tanács a leghatékonyabb, tegyék azt, amit eddig...

132. **Tringer László:** A gyógyító beszélgetés. Bp. HIETE 1998. 236 p.
Az eredetileg orvostanhallgatóknak írt jegyzet minden segítő foglalkozású szakmának: pedagógusoknak, ápolónőknek, lelki gondozóknak, stb. segítségére lehet. A pszichoterápiát bemutató munkában hangsúlyozottan szerepel a humanisztikus lélektan, azon belül is Carl Rogers szemlélete. A terápiás beszélgetésben - mint a tanácsadói munkában (counselling) - a terapeuta személye és attitűdje a legfontosabb feltétel ahhoz, hogy a beszélgetés kifejthesse gyógyító hatását.

133. **Vannesse, Alfred:** Hallgatástól a meghallgatásig. Bp. LESZ 1993. 76 p.
A Magyar Lelki Elsősegély Telefonszolgálatok Szövetsége kiadványsorozatának első tagját veheti kézbe az olvasó. A szerző maga is a brüsszeli telefonszolgálatok szupervizora, az IFOTES, a nemzetközi szövetség elnökhelyettese. Több évtizedes telefonos munkája érlelte kiforrottá a néhány oldalas kis írásokat. A sokszor igen fárasztó, 24 órás telefonszolgálat dolgozóinak rendkívüli érzékenysége nélkülözhetetlen a hívó rezdüléseinek észleléséhez. Elsősorban az ő munkájuk támogatására készült a fordítás.

134. **Varga Károly:** Az emberi és szervezeti erőforrás fejlesztése. Szervezeti akciókutatások eredményei és tanulságai. 2. kiad. Bp. Akadémiai K. 1988. 238 p.
A monográfia két tudományterület együttes alkalmazásából, az emberi erőforrás fejlesztéséből (angol HRD), és a szervezetfejlesztésből (angol OD) kialakult un. magatartástudomány* kutatásával és a szakirodalom feldolgozásának ismertetésével foglalkozik, ez utóbbit az ENSZ Iparfejlesztési Szervezete támogatta. Első része a személyiséglélektanból kiindulva a teljesítménymotiváció lehetőségére, a második a vállalati, intézeti szervezetek tökéletesítésére keresi a lehetséges válaszokat.
(* nem azonos az orvosi vonatkozású magatartástudomány fogalmával)

135. **Vargo, Marc E.:** Ők és mi. Melegek a társadalomban. Bp. Háttér 1999. 242 p.
A mai világban - jogilag - a nemiség egyik variánsának számít a homoszexualitás. Az ajánlásban Buda Béla a nemiségben rejlő másság elfogadására hívja fel a figyelmet. A szerző, aki maga is homoszexuális, nyíltan vállalja másságát. A nyilvánosság elé történő kilépésre bíztatja olvasóit. A kötet ennek a folyamatnak a tudatosításában és vállalásában segít: családi körben, munkahelyen, idegenek előtt is.

136. **Várkonyi Zsuzsa, F.:** Már százszor megmondtam... Bp. Gondolat 1986. 143 p.
A család minden tagjának érzelmi konfliktusa kihat a többi családtag életére is. A mindennapokban jelentkező játszmák mögött, mint amilyen a "Százszor megmondtam, Anyu fáj, Nem is én voltam...", sokszor nem a gyermek, hanem a házaspár egymás közti konfliktusa, kommunikációs zavara áll. Ezeknek a helyzeteknek a megoldásához, leépítéséhez ad kipróbálható tanácsokat, technikákat a szerző.

137. **Vastagh Zoltán.** (szerk.): Kooperatív pedagógiai stratégiák az iskolában. I-III. kötet. Pécs JPTE Tanárképző Intézet 1995., 1996., 1999., 133 p., 120 p., 114 p. A hetvenes évek elejétől Pécsen és környékén nem kis erőfeszítéssel megalapozták egy új iskolai - nevelési rendszer feltételeit. Lelkes pedagógusok egy csoportja megpróbált változtatni a merev és korlátozó tanítási módszeren, az előírt ismeretanyag átadásán, és helyette a gyerekek intuitív, kreatív, saját tapasztalatokra építő, erőfeszítést igénylő ismeretszerzésére koncentráltak. Sokszínű próbálkozásuk és eredményeik beszámolója a három kötet.

138. **Vetró Ágnes - Csapó Ágnes:** A televízió és a gyermek. Bp. Animula 1991. 87 p.
Szülők, pedagógusok és műsorszolgáltatók együttes felelőssége, hogy gyermekeink a tévézés legkevesebb káros hatásával kerüljenek szembe. Hazai és nemzetközi vizsgálatok 40 éves múltra tekintenek vissza, az áttekintés ezek alapján összegzi a tévézés pszichés hatásait a gyerekek érzelmi életére, tanulási teljesítményére, szorongásukra. A szerzők részletesen elemzik az erőszak megjelenítését a képernyőn, a szexuális ingerek hatását, valamint a magas rizikójú csoport tagjaira gyakorolt negatív mintakövetés esélyét.

139. **Vezérfonal az intézményes szexuális neveléshez.** Szilágyi Vilmos (összeáll.) Bp. "Magánéleti Kultúra" Alap. 2000., 73 p.
Hazánkban kiugróan magas a 19 évnél fiatalabb lányokon végrehajtott abortusz, a fiatalok serdülése jóval korábban kezdődik, mint száz évvel korábban. Kísérletek alapján igazolták, hogy csak a progresszív nemi nevelést alkalmazó iskolák körzetében csökkent számottevően a nem kívánt terhességek száma. A nevelők megfelelő attitűdjének kialakításához kínál segédanyagot egy kidolgozott, strukturált program bemutatásával a gyakorlati megvalósítást célzó füzet.

140. **Vikár György:** Az ifjúkor válságai. 2. bőv. kiad. Bp. Animula 1999. 220 p.
Ez a könyv elsősorban a normál serdülőkor nehézségeiről szól. Emellett a szerző nagyban támaszkodik azokra a megfigyeléseire, melyeket válságba jutott fiatalok kezelése során szerzett. Esetleírások illusztrálják a kötetet, kiegészítve a kezelés utó-vizsgálatainak tapasztalataival. A szerző sorra veszi a kamaszkori válságok kezelése során alkalmazott pszichoterápiás módszereket.

141. **Volentics Anna:** Gyermekvédelem és reszocializáció. 2. kiad. Bp. Nemzeti Tankönyvk. 1999. 280 p.
Hazánkban először 1901-ben adtak ki gyermekvédelmi törvényt, ez megszabta a fejlődési lehetőséget 1945-ig. A következő történeti ismertetés 1990-ig tart, majd a rendszerváltás utáni történettel és a felmerült problémák állami szintű megoldásával ismerkedhetünk meg. Az empirikus kutatások kiterjedtek a gyermekek szociális hátterére, a tanulmányi előmenetelre, képességeik felmérésére és a szociális fejlődés vizsgálatára. Végezetül megoldási javaslatok tárgyalására kerül sor.

142. **Watzlawick, Paul:** Változás. A problémák keletkezésének és megoldásának elvei. Bp. Gondolat, 1990. 212 p.
A mű középpontjában az a kérdés áll, hogy mi minden válhat problémává, és hányféle probléma létezik egyáltalán. A szerzők azt is számba veszik, miképp szokás a problémákat megoldani. Rengeteg humorral, szellemességgel fűszerezve példákat kínálnak jó és rossz, helytálló és kevésbé alkalmas problémamegoldásokra, bizonyítva, hogy csakis akkor érdemes a problémához nyúlni, ha ezzel egy tágabb kommunikációs mező jön létre.

143. **Winkel, Rainer:** Pedagógiai pszichiátria, szülők tanárok és nevelők részére. Bevezetés az iskolában és otthon tapasztalható neurotikus és pszichotikus jelenségek megértéséhez. Bp. Tankönyvk. 1981. 244 p.
A szerző pedagógiai, pszichiátriai és pszichológiai tapasztalatok birtokában megpróbálja e két diszciplinát egymáshoz közelebb hozni. Tudjuk, a normális és abnormális viselkedés között sokszor csak árnyalatnyi különbségek vannak, egy-egy nehéz életperiódusban mindannyian reagálhatunk neurotikusan. A magatartászavar oka nem a gyerekben, hanem viszonyulásaiban, ambivalens helyzetében, környezetének konfliktusaiban keresendő. A szerző a neurotikus és pszichotikus zavarokba avatja be az olvasót.

144. **Zonda Tamás:** Öngyilkos nép-e a magyar? Bp. Végeken Alap. 1995. 261 p.
A magyar történelem, különösen a honfoglalás előtti idők vizsgálata alapján a szerző válasza egyértelműen tagadó. A középkor végétől lassú emelkedés tapasztalható, a századfordulóra eléri az akkori európai átlagot, messze elmaradva Franciaország, Szászország és Dánia mögött. Az öngyilkossági arány emelkedése a XX. századra jellemző, ám háborúk idején csökken, csakúgy, mint az utóbbi tíz évben. Megállapítható, hogy a magyarság nem tekinthető öngyilkosságra hajlamos népnek, a sorozatos megpróbáltatások megsokszorozzák erejét.

145. **Zsolnai József:** Az értékközvetítő és képességfejlesztő pedagógia. Bp. ÉKP Központ - Holnap Kkt. - Tárogató K. 1995. 269 p.
A Zsolnai módszer az alternatív pedagógiai irányzatok egyik kísérleti műhelye. A kötet az értékközvetítés és képességfejlesztés elméleti, tervezési és szervezési megközelítését adja. Először a társadalom- és nyelvtudományi szempontokat összegzi, majd iskolapedagógiai részletkérdésekkel foglalkozik. Vizsgálja a nevelési környezetet, taglalja a tantárgy- és tanulásirányítást. Végül az iskola követelményeiről és a pedagógus szerepéről ír.

146. **Fordulópont 1999/1. 1. évf.:** Tévé előtt védtelenül? Bp. Pont Kiadó 96 p.
Határon innen és túl élő tanárok, pszichológusok, orvosok összegzik gondolataikat a televíziózás veszélyéről és hasznáról a legvédtelenebb és kiszolgáltatottabb korosztály kapcsán. Felhívják a figyelmet a vezetők felelősségére a tévé, rádió és reklámok családcentrikus működését illetően.

147. **Fordulópont 1999/2-3. 1. évf.:** Miért (nem) olvas a gyermek? Bp. Pont Kiadó
A szám témája, hogyan lehet átmenteni az újkor hajnalán a nyomtatott irodalom közkedveltségét a harmadik évezredbe. A cikkek között olvashatunk a mesélés nélkülözhetetlenségéről, az erdélyi magyar olvasáskultúra jelenéről, az olvasótáborok megfogyatkozásáról, diszlexiáról, biblioterápiáról és számos témáról a gyerekek olvasáskultúrájával kapcsolatosan.

148. **Fordulópont 1999/4. 1. évf.:** Mint a mesében? Bp. Pont Kiadó
Gyermekeink életében múlhatatlanul szükséges a mese, ezt a számítógép és a televízió sem tudja helyettesíteni. Meséken vezet át az út a gyermeki fantáziavilágból a felnőttek világába, mesékben oldódik fel a szorongás, a félelem. A mese, mint terápia. Kerülhetjük-e a félelmetes meséket? Milyen mesét látnak a gyerekek a televízióban? Stresszoldás és a mese.

149. **Fordulópont 1999/5-6. 1. évf.:** Vevők az erőszak számára? Bp. Pont Kiadó
A szám mottójául választott idézet szerint kétféle erőszak van, az aktív és a passzív, melyek közül az utóbbi ugyanúgy erőszakot szül: nem hagy más lehetőséget a választásra. Olvashatjuk Ranschburg Jenő elemzését az agresszív és nem agresszív gyermekek viselkedése közti különbségről. Az írások zömmel a televízió, a média és a reklám gyerekeinkre gyakorolt hatását vizsgálják. Érdekes megfigyelés, hogy a sok tévézés a fiúknál pozitív, a lányoknál negatív önkép kialakulásához vezet.

150. **Fordulópont 2000/1. = 7. 2. évf.:** Játék az egész világ? Bp. Pont Kiadó Játék nélkül nem lehet felnőni. A játék szocializál, bevezeti a gyerekeket a felnőttek világába, segít az identifikációban, a személyiségfejlesztésben. Olvashatunk ártalmas videojátékokról, életveszélyes játszótéri mászókákról, gyerekbarát játszóterekről és játszóközösségekről és arról, ma milyen presztízse van a játéknak életünkben.

151. **Fordulópont 2000/2. = 8. 2. évf.:** Válságban az olvasás? Bp. Pont Kiadó Mennyit és mit olvasnak ma Európa országaiban a 6-18 éves fiatalok? Mihez kezdenek szabadidejükkel a 15-24 éves korosztályban Európa szerte? Milyen ma a gyermekkönyv-piac Németországban és mit filmesítenek meg Magyarországon a gyerekirodalomból? Egyenrangú-e a gyermekirodalom a felnőttirodalommal? Háry János Akadémia: Folyamatos pályázat nagyotmondóknak és füllentőknek!

152. **Fordulópont 2000/3. = 9. 2. évf.: Mitől fél a kamasz???** Bp. Pont Kiadó Serdülés - sérülés... Mitől fél és mitől nem fél a kamasz? Milyen válságon kell keresztülmennie minden identitását kereső tizenévesnek? Gyermek- és serdülőkori depresszió. Serdülő a családban. Traumák, és öngyilkossági kísérletek. Magány, krízis. Gondolatok Harry Potterről.

153. **Fordulópont 2000/4. = 10. 2. évf.:** Ki vagyok én? Bp. Pont Kiadó A válasz lehet (kényszerűségből) gondosan eltitkolt, vagy hangosan-derűsen kimondott - a lehetőségeket az élethelyzet szabja meg. Az önazonosság problematikája kezelhetetlen következmények sorozatát indíthatja el. Erikson az identitásról. Nemi szerepek gyerekkorban. Más identitás, más nemzet fia külföldön. Zsidók, romák, nehezen kezelhető kamaszok.

TBZ = Társadalmi Beilleszkedési Zavarok